

قىزىل صحىفه نر

آذربايجان خالقى نين مىلى آزادلىق يولوندا موباريزه سى
تارىخىندن

مىر جعفر پيشه ورى

آذربايجان دموكرات فىرقه سى مركزى كومىته سىنين صدرى و
آذربايجان مىلى حوكومتى نين باش وزىرى

تبرىز علميه مطبعه سى 1324-1946

اوچونجو بؤلوم

(دورد بؤلومده حاضىرلايان: آچىق سوز)

اوچونجو بۆلۈمۈنۈن ديزىنى
(دۆرد بۆلۈمدە حاضىرلايان: آچىق سۆز)

بۆيۈك خلق بېغىنجاقلارى

آذربايجان دموكرات فيرقهسى مركزى كومىته سىنين ايجلاسى و چىخارديغي قرارلار

جىنايتلرين منشايى

اوشاق توولاييرلار

ديدى كه خون نا حق پروانه شمع را

چندان امان نداد كه شب را سحر كند!

بۆيۈك مىلى كونقرهميزين قودرت منبعى

ائى آذربايجانين رشيد و غيور سرباز و افسرلرى

وحشت و اضطيرايى كيم تووليد اندير؟

ايران شاهنشاهى حضرتلرينين خدمتینه

خالقميزين بۆيۈك كونقرهسى موفقيتله قورتاردى

آذربايجان مىلى مجلسي نين اينتيخاباتي دستور و

مىلى مجلس اينتيخاباتينى هانسى شوعار ايله اجرا انتملى بيك؟

آذربايجان مجلس موسيسان مىلى سى نين قرارلارى

يننه اينتيخابات باره سينده

تئهران بو موعاميله ده قازانا بيلمز

ايستعمارچيلارين تهديدى بيزى توتدو غوموز حاق يولدان قايتارا بيلمز. يا اولوم، يا آزادليق، اوچونجو يول
بوخدور

آذربايجان مجلسى مىلى اينتيخاباتى موناسيبتى ايله مىلى هيئاتن بيانیهسى

خالق بيزيملهدير

آذربايجانلي هموطنلر

اون مين نفرليك ميتينق

بؤيوك ايشدن كيچيك ايستيفاده ائدنلره نيجات يوخدور

اذا جا نصرالله والفتح ورايت الناس يدخلون في دين الله افواجا

بيرينجي دفعه اولراق آذربايجان خانيملاري اينتيخاباتدا ايشتيراك ائتديلر

بۆيۈك خلق يېغىنچاقلىرى

شەرلر يېمىزده ايالت و ويلايت انجومنلرى تشكىلى و مجلس سئچگىلىرى نين باشلانمىسى خوصوصوندا بحث ائتمك اوچون بۆيۈك خلق يېغىنچاقلىرى دعوت اندىلمىشدير. بو يېغىنچاقلاردا خلقىمىزىن دوغما رهبرى اولان فيرقه تشكىلاتى نظارت اندير. آلدېغىمىز معلوماتا گۆره قصبه و كندىستانلاردا بو يېغىنچاقلار نظره چارماقداير.

بونولا آذربايجان خلقى اوزونون دىرى بير ميلت اولدوغونو ثبوت ائتمكده دىر. تهران حؤكومتى نين جاهيل و نادان مامورلارى فيرقه تشكىلىدن سونرا اونون كندلرده قول- بوداغىنى كسمك اوچون اينسانلىغى تحقير ائدن وحشيانا تدبىرلره ال آتدىلار. خوشبختانا اونلار نين تشبوتو فيرقه مېزىن خىرىنه تمام اولوب، كند جماعاتىنى بىزه ياخىنلاشديرير و بو واسيطه ايله فيرقه مېز داها سريغ بير صورتده كندلرده كۆك سالماغا دوام اندير.

دوغرودور كى، يوزلر ايله كند زحمتكشلىرى ژاندارم ظولموندن داغلاردا ياشاماغا مجبور اولموشلار. يئنه ده دوغرودور كى، اهل و عيالىنى گۆتوروب فيرقه مېزىن قاپىلارينا پناه كئيرن كندلره بۆيۈك كۆمكلىكلر انده بيلمه ميشيك. لاكين كندلى دوشونوب انلامىش كى، اونون فلاكت و بدبختلىگى مووقتىدېر. ايالت و ويلايت انجومنى وجودا گليرسه بو كىمى جىنايتلره چوخ تئز بير زماندا خاتىمه وئريله بيلر. اونا گۆره ده كندلى ده وار قوسيله بو ايشين چوخ تئز بير زماندا باشلانمىسىنى طلب اندير.

بىز بىليرىك كى، خلقىمىزى اسارتده ساخلايان مورجع قوهلر وار گوجلرى ايله اونون بير مىلى تشكىلات اطرافىنا توپلانمىسى نين قارشى سىنى آلماعا چاليشماقدان صرفنظر ائتميه جكلر. لاكين فيرقه مېزىن گۆتوردوگو دوزگون و متين خط حركتى سايه سىنده اونلار نين آرزولارى اوره كلىرىنده قالبى اوميدلىرى ياسه موبدل اولماقداير.

ايندى بوتون آذربايجاندا ايكى جريان وجودا گلەيشدير: بىرى خلقى اوزوب، بوغوب، مال- مكننت كسب ائتمك ايسته ين دؤولت مامورلارى، ديگرى ايسه آزادلىق، دموكراسى اوصولونى عملى صورتده دىرلتمگه چاليشان مىلى قوهلر، بىرىنجى جريان ظولم و بيدادگرلىگه دايندىغى اوچون گوندن گونه ضعيفلشيب مئيداندا چىخير. ايكىنجى ايسه اينسانلار نين سعادت و خوشبختلىگىنى تامين ائتمك يولوندا پارديغى قهرمانانه موباريزه نتيجه سىنده قوت و قودرت كسب ائديب، ايرلى گندير و خلقى اوزونون اطرافىندا تولا ماقلا گلەجك مىلى قودرتين بىناسىنى مؤحكملنديرير.

بۆيۈك مىلى حركت آرتىق باشلانمىش آزادلىغى تامين ائتمك يولوندا مئيدانا قويولان شوعارلار نين اجراسى وقتى گليب چاتمىشدير. ايندى آرتىق تۆهمت و ايفتيرالارا قولاق آسان يوخدور، ايكى آى يارىملىق جىدى فعاليت بؤهتان دئىنلر نين سىماسىنى آشكارا چخارىب فيرقه مېزىن گۆتوردوگو يولون دوغرو بير يول اولدوغونو اىثبات ائتمىشدير.

ايندى هامى بىلير كى، دموكرات فيرقه سى دوشمنلر نين دئىكلر نين خىلافىنا اولراق ايران ايستىقلال و تماميتى نين نفعينه چاليشان بير فيرقه دىر. ايندى دوست و دوشمن انلامىشدير كى، مىلى موختاريت تجزيه دگىلدير. كىمسه آذربايجانى ايراندا ن آيرىماق ايسته مز. اونو بو، يا باشقا بىگانه يه ساتان يوخدور. بو سۆزلر نين هامىسى آزادلىغى بوغماق اوچون مورجعلر طرفىندن مئيدانا آتيلان خاينانه تۆهملر دىر.

آذربايجان خلقى چوخ ساده و طبيعى صورتده اوزونون سياسى، اىقتىسادى و اىجتىماعى ايشلر نين ايداره ائتمك ايسته يير. اوز قولونون گوجيله اوز ميلتى نين اوزونه ترقى و تكامل يوللار نين اچماغا چاليشير.

بوتون آذربايجانى بوروموش مېتىنقلر، يېغىنچاقلار و اىجتىماعلار نين هدفى ايسه بودور. بو وقته قدر آزادلىق، بىرلىك و دموكراتلىق باره سىنده دادلى سۆز چوخ دانىشلىب و شىرىن وعدلر چوخ وئريلمىشدير. خلق ايندى سۆزه اينانا بىلمير. او، چوخ حقلى اولراق عمل ايسته يير. بوگونه قدر جور بهجور آدلار ايله اورتيا چىخان فيرقلر ايسه خلقه عمل نيشان وئره بيلمه ميشلر. فيرقه مېز ايسه بۆيۈك شوعارلارى عملى ائتمك ايسته يير، مېتىنقلر دن مقصد بودور.

خلق چوخ آچىق بير صورتده ايالت و ويلايت انجومنلر نين تشكىلىنى طلب اندير. قانون اساسىمىز نين پوزولماسىنا يول وئرمه مكم اوچون ۱۵- جى مجلس سئچگىلىرى نين باشلانمىسىنى تقاضا اندير. بو ايشه رهبرلىك ائتمگى فيرقه مېز دن گۆزله يير.

ایندی آذربایجاندا دوام ائدن میتینق و نوماییشلرین معناسی بودور

میر جعفر پیشه‌وری

(«آذربایجان»، شماره 54، آبان 23، نوایر 14)

بنله‌لیکله بوتون آذربایجان خلقی آیاغا قالخیر، کندلر، قصبه‌لر و شهرلرده ۱۰-مین، ۲۰-مین و ۵۰-مین نفرلیک میتینقلر تشکیل اولونوب کتبی صورتده قرارلار چیخاریلیر و بو قرارلاردا دموکرات فیرقه‌سیندن فوری صورتده ایالت انجومنی‌نین تشکیلی و میلی موختاریتیمیزین تامینی طلب اندیلیر. خلقین اکثریتینی تشکیل ائدن بو بیغینجاقلار اوز ایشلرینی قطعنامه ایله محدود ائتمه‌یب عمله گنجیریر و حق‌لرینی آماق و دندیکلرینی حیاتا گنجیرمک اوچون نوماینده‌لر اینتیخاب اندیب تبریزده تشکیل اولونان کونقره‌یه گؤندهریرلر.

بو واسیطه ایله آذربایجاندا بویوک خلق کونقره‌سی تشکیل تاپیر. کونقره آبان آیین ۲۹-دا سحر ساعات ۱۰-دا تبریز شهری‌نین شیر خورشید صحنه‌سینده سردار میلی ستارخان قارداشی‌نین سینی ریاستی ایله ایفتیتاح اولونور.

ان قدیم موجاهیدلردن آقای «سعید دیوان» آذربایجان آزادیخواه‌لاری نامیندن کونقره‌نی تریک اندیر.

سونرا آذربایجانین آیری شهرلریندن آخیب گلن نوماینده‌لر حرارتلی و آتشین سؤزلرله کونقره‌نی سلاملا دیقدان سونرا بیرینجی جلسه تبریک‌لره و اعتبارنامه کومیسسیونون گوزاریشینه حصر اندیلیر. گون اورتادان سونرا آقای پیشه‌وری عمومی وضعیتی‌میز و کونقره‌نین وظیفه‌سی حقیقده موفصل بیر نطق اندیر. اونون نطق‌سی سکیز یوز نفرین تشکیل تاپمیش خلق نوماینده‌لری طرفیندن دفعه‌لر ایله آقیشلانیر، بنله‌لیکله نوماینده‌لر فیرقه‌میزین سیاستینه ایناندیق‌لارینی ایثبات اندیرلر.

آقای پیشه‌وری‌نین نطق‌سی ایسه بو جومله‌لرله قورتاریر:

«بیز آرتیق اوزوموزو ایداره ائتمک ایستیمیریک. بیز آذربایجان‌ی ایران‌دان آیرماییب فقط آذربایجان‌ین داخلی موختاریتینی ایستیمیریک.

آذربایجان هیندوستان دگیل، بورا آذربایجان‌دیر. اونون موشعش تاریخی واردیر، بو میلّت دیریدیر. آذربایجان میلیتی تاریخی ستارخان، باقیر خان و شیخ محمد خیابانیلر وئر میشدیر. اونون ایفتیخارلی تاریخی واردیر. بیز میلی موختاریت صوحبتی اندیریک، تيجار تیمیزی، بهداشتی‌میزی، معارفی‌میزی، پوست و تلفرافیمی‌زی و بوتون ایشلریمی‌زی خلقیمیز ایداره ائتمه‌لیدیر. آزادلیغی آلالار، اونو وئرملر. اگر بیزیم خلقیمیزین قاباغینا سیلاح ایله چیخسالار، قوی بو میلی کونقره اوز میلی هئیاتی‌نی دیفاع ائتمک اوچون جوانلاریمی‌زین سیلاحلی میلی قوملرینی یار ائسنلار.»

(بوتون سالون آیاغا قالخیر، آراسی کسلیمه‌ین گورولتولو شور انگیز اوورا سسلری نچه دقیقه دوام اندیر.)

بو اوورا سسلری، بو آیاغا قالخماق ایسه، قیام و نهضتیمیزده خلقین حقیقی صورتده ایشتراکی و حقیقت حالدا بو نهضتین باشلانماسی دئمک ایدی. میلی قیامین معناسی دا ائله بودور.

بو کونقره اوزونون تاریخی موراجیعتنامه‌سیله ایرانین صلاحیتدار مقاماتینا و آذربایجاندا اولان خارجی دؤولتلرین نوماینده‌لرینه موراجیعت اندیر. اگر بو موراجیعتنامه‌یه دیقت اولونار سا بیزیم بوگونکو سیاستیمیزین اساسینی تشکیل ائندیکگی آشکارا چیخار.

موراجیعتنامه‌نین عئینی بودور: عونالار.....

بو ایل آبان آیین ۲۹-۳۰-جو گونلرینده تبریز شهری‌نین شیر خورشید سالونوندا ۱۵۰-مین نفرین ایضاسیله عموم آذربایجان شهر و حومه‌لریندن توپلانان عمومی میتینقلر طرفیندن سنجیلمیش بئددی یوز نوماینده‌لرین شیرکتی ایله تشکیل تاپان بویوک خلق کونقره‌سی اوزونون دورونجو ایجلاسیندا ایتیفاق آرا ایله اوز طلباتی‌نین اساسی مسالهرینی آشاغیداکي مادله‌رده قئید اولونان اعلامیه واسیطه‌سیله ایران مرکزی حؤکومتینه بیلدیرمگی قرار آلدی:

«- آذربایجان خلقی بوردا یازیلما سینا یئر اولمایان ساییز تاریخی سببلره و حادیثلره گۆره اؤزونه مخصوص میلیت، دیل، آداب- روسوم و ساییز خصوصیاتا مالیکدیر. بو خصوصیات اونا حق وئریر کی، ایرانین ایستیقلا و تمامیتینی موراعات ائتمکله برابر بوتون دونیا میلیتلی کیمی آتلانتیک اعلامیهسی موجبینجه اوز موقدراتی تعیین ائتمک اوچون آزاد و موختار اولسون.»

۲- کونقره آذربایجان خلقی نین ایرانین باشقا ایالت و ویلایتلریله اولان مندی، ایقتیصادی و سیاسی رابیطه سینی نظره آلماقلا برابر، بو خلقین ایندیکی ایران دؤولتی نین تاسیسی حقیقده گؤستر دیگی فداکارلیقلاری (واقیعین ایندیکی ایران دؤولتی آذربایجانلیلار واسیطه سیله تاسیس اولونموشدور) نظره آلیب هئچوجه ایله راضی دگیل اونون مشروع و قانونی تقاضالارینی کی، میلی موختاریتدن عیبارتدیر، ایرانین سرحدلرینه خلل گتیریب، اونون تجزیه سی اوزره ینده قرار وئر سین.

۳- آذربایجان خلقی وار قوه سیله ایراندا مشروطه شکلی آلمیش دموکراسی اوصولونون طرفدار ی دیر. آذربایجان میلیت ایرانین تمام ایالت و ویلایتلری کیمی ایرانین مجلس شورای میلی سینه نوماینده گؤنده رهجک و عادیلانه مالیات و ئرمکده شیرکت ائدمکدیر.

۴- آذربایجان خلقی رسمن و علنن اعلان اندیر کی، بوتون دونیانین دیری میلیتلی کیمی (ایرانین تمامیت و ایستیقلا لینی گؤزله مکله برابر) اوزونون داخلی ایشلرینی ایداره ائتمکدن اوترو میلی حؤکومت یاراتماغا حقلیدیر. و او باجاریغی قدر ایرانین تمامیت و ایستیقلا لینی موراعات ائتمکله برابر آذربایجان دموکراسی و حاکیمیت میلی اوصولی ایله ایداره ائده ییلر.

۵- آذربایجان خلقی آزادلیق و دموکراتلیق یولوندا بؤیوک زحمتلر چکیب چوخلو قوربانلار و ئردیگینه گۆره ایستیر اوزونون موختار حؤکومتینی حقیقی دموکراتلیق اساسی اوستونده قورسون. بونا گۆره ده کونقره طرفیندن تصویب اولونموش داخلی نیظامنامه اوستونده اوزونون مجلس میلی سینی اینتیخاب اندیب و لازیم گؤرور کی، آذربایجان میلی و داخلی حؤکومتی بو مجلسین نوماینده لری نین آراسیدان اینتیخاب اولونوب اونون قاباغیندا مسول اولسون.

۶- آذربایجان خلقی نین اوز میلی و آنا دیلینه مخصوص علاقه سی واردیر. اوزگه دیلین تحمیلی، اونو ترقی و تمدون کروانیدان دالی سالمیش و اونون میلی فرهنگ و ماعاریفی نین یولونو باغلامیشدیر. بو ناروا تحمیلین قاباغینی آلماق و آذربایجان ترقی سینه لازیم گلن بوتون وسیله لری و یجودا گتیریمک اوچون آذربایجان خلقی نین میلی کونقره سی هنیات میلی یه دستور وئریر: چوخ تئز بیر زماندا آذربایجان دیلی نین بوتون دؤولت ایداره لری نده مرسوم و اونون تدریسی نین تمام مدرسه لرده (ایستر دؤولتی ایسترسه میلی) عملی ائت سین.

۷- یوز اللی مین نفرین ایمضاسی و بیددی یوز نفر نوماینده مین ایستیر اکیله تشکیل تاپان میلی کونقره آذربایجان میلیت نین ایراده سیله اوزونو موسیسلر مجلسی اعلان اندیب، آذربایجان داخلی ایشلرینی ایداره ائتمک اوچون ۳۹- نفرین عیبارت بیر میلی هنیات اینتیخاب ائدرک اونلارا ایختیار وئریر کی، میلیت میلی ایستکلرینی عملی ائتمک اوچون لازیمی تدبیرلر گؤروب، صلاحیتدار مقامات ایله موداکیره یه گیریش سینلر، عئین زماندا آذربایجان مجلس میلی سینی و هابئله مجلس شورای میلی اینتیخاباتینی ایجرا ائله سینلر.

آخیرده کونقره ایران دؤولتی نین و دونیانین بؤیوک دموکراتیک دؤولت لری نین نظری نین یوخاریدا یازیلانلارا جلب اندیب ایظهار اندیر کی، بو مطالبین ایجراسی اوچون فقط تبلیغ و تشکیل واسیطه سیله اقدام اندیب نیزاع داخلی و قارداش قانی تۆمکگه ایجازه وئر میه جک، ولی اگر مرکزی دؤولت ایسترسه اونون و قانونی طبیعی حقیقی سیلاح گوجو و قهر- غلبه ایله اورتادان آپار سین او وقت ناچار هر قیمته اولورسا اولسون، اوز حوقوقوندا مودافیعه ائدمک و تا بیر نفر آذربایجانلی قانادک اوز میلی موختاریتی او غرودا مباریزه آپاراجقدیر.

مجلس موسیسان (میلی کونقره) میلی هنیاته ایختیار وئریر کی، آذربایجان موختاریتینی تامین ائتمک اوچون صلاحیتدار مقامات ایله علاقه یه گیریش سین. مسالمنی صلوح و موسالیمت یولیه حل ائت سین، ولی میلی هنیات هئچوجه ایله آذربایجان موختاریتی و میلی حؤکومتی حقیقده صرف نظر ائتمک و ایرانین تمامیت و ایستیقلا لینی یوزماق ایختیارینا مالیک دگیل دیر.

بیز آرزو اندیریک کی، بوتون دموکراسی عالم بیلسین کی، دونیادا بیر میلیت واردیر کی، حاضر اولوب اوزونون وار قوه سیله اوز حوقوقوندا مودافیعه اندیب، آسیانین بیر گوشه سینده آزادلیق و دموکراتلیق بایداغینی قالدیریب ایستیبیر فقط اوز کؤمگیله اوزونون آزادلیغینی تامین ائت سین.

اومید اندیریک ایرانین صلاحیتدار مقاماتی و بؤیوک دموکراتیک دؤولت لری بیز میلی منظوروموزون ایجراسی اوچون نؤوعرورانه کؤمکلرین کی، منشور آتلانتیک اونون اساسی اوزرینده قویولموشدور، موضاییقه ائتمیه جکدیر. احتیارات فایقه ایله.

«(میلی کونقره) مجلس موسیسانین ریاست هنیاتی»

موراجعتنامه دن داها جالیب- توجه، کونقره نین قرار لاری دیر کی، بیز تبلیغاتچیلریمیزین ایستیفاده سی اوچون بورادا درج اندیریک:

آذربایجان دموکرات فیرقهسی مرکزی کومیتة سینین ایجلاسی و چیخاردیغی قرارلار

پنجشنبه گونو آبان آیین 17- ده مرکزہ کومیتہنین عومومی ایجلاسی بوتون مرکزی کومیتہ عوضولرینین و ویلایت محللرینین تشکیلات باشچیلاری و شهر تشکیلاتینین نو مایندہلرینین ایشتیراکی ایله جلسہ آغایی پیشہورینین توسطی ایله ایفتیتاح اولوندو.

آغایی پیشہوری بیر ساعات دنیا عومومی وضعیتینہ دایر و دموکراتیک نهضتلرین توسیعیسی اطرافیندا و همچین ایراندا اولان ایرتیجایی وضعیتہ و مرموز عونصورلرین ایران میلتنہ خیانت ائتدیکلری و اینتیخاباتین تحریم و مجلسین تعطیل ائتدلمہسینہ دایر صوحت ائتدیلر.

آغایی پیشہوری آزماییشی قانونلار اطرافیندا، او قانونلار کی دؤلت ایدعا ائدیر و قانون اساسینی پوزموشلار، اونلاردان موفصل صورتده بحث ائدیپ ثبوت ائتدی کی، آزادلیق و دموکراسینی آرادان آپارماقدان اؤترو دؤلت طرفیندن بؤیوک بیر نقشہ منیدانا گلیمیش و ریضاخانین سییاستی شدید صورتده ایزلہنیر و ارکان حرب دؤلته و مجلسہ رهبرلیک ائدیر. آغایی پیشہوری آزادپناه قوولرین بوغولماغی اطرافیندا دانیشیب و تئهران حؤکومتینین آذربایجان حاقیندا ائتدیگی خیانتلره دایر مخصوصن بو آخیرلاردا تئهران حؤکومتینین تحریکاتی ایله آذربایجاندا امنیتین پوزولماغی مؤوضوعوندا صوحت ائدیپ آذربایجانا چاغریمامیش شهرداری ریسینین غلط ایشلری بارہسینده و همچین فیرقہنین بؤیوک وظیفہلریندن و بیزیم تشکیلاتیمیزین بوتون آذربایجاندا مؤحکم اولماغیندان و مجلس اینتیخاباتینین شروع اولماسی و ایالتی و ویلایتی انجومنلرین تشکیل اولونماسی بارہسینده سریع صورتده ایظہارات ائتدی.

آغایی پیشہوری مخصوصن قنید ائتدی کی، تنزلیکلہ آذربایجان خالقینین بؤیوک کونقرہسی تیریزده تشکیل تاپیب و میل اؤزو فرمان اینتیخاباتی وئرہجکدیر.

بوتون اطرافدان گلن نو مایندہلر آغایی پیشہورینین معروضہسی اطرافیندا دانیشدیلار.

اونلاردان آغایی برہانی، دانشیان، پنہای، بورچالی، آزاد وطن، دوکتور آخوندزاده، آتش بیات ماکو، دوکتور جاہانشاہلو، دوکتور جاوید و آغایی کبیری و باشقالاری صوحت ائدیپ اؤز دانیشیقلا ریندا آغایی پیشہورینین سؤزلرینی تاپید ائتدیلر.

آغایی پیشہورینین نیطقی و نو مایندہلرین بحثی قورتاردیقان سونرا عومومی جلسہده اکثریتلہ آشاغیدکی قرارلار آئیندی:

آذربایجان دموکرات فیرقہسینین ایکینجی دؤورہسینین بیرینجی ایجلاسی پنجشنبه گونو صوبح آغایی پیشہورینین عومومی سیاسی وضعیت و فیرقہنین گوندہلیک شو عارلاری حاقیندا وئردیگی گوزاریشی انشیدیب آشاغیدا قنید اولونان قرارلاری قبول ائتدی:

فیرقہنین مشہور بیاننامہسی و بیرینجی کونقرہسینین اعلان ائتدیگی شو عارلاری عومومیتلہ ایراندا، خصوصی ایله آذربایجاندا درین تاثیر باغیشلایب آزادلیق و دموکراتلیق جریانین قوتلندیرمیشدیر. بونو عومومی ایجلاس چوخ شادلیقلا قنید ائدیپ شو عارلارین عملی صورتده باشلانماسینی قارار آلیر. بو شو عارلار آذربایجان خالقینین میلی موختاریتینی تامین ائتمک اوچون ایالت و ویلایت انجومنلرینین تشکیلی و مجلس شورا اینتیخاباتینین تاخیرسیز بیر صورتده باشلانماسی واسیطہسی ایله اولاییلر.

فیرقہ قورولوش دؤورہسینی خاتمہ وئردیگی اوچون ایندی گنیش تبلیغاتی ایشلره باشلایب خالقی فیرقہنین اطرافینا توپلاناق اوچون بؤیوک بیغینچاقلار و میتینقلر تشکیل وئرہ بیلر و بو میتینقلری ایداره ائتمک اوچون حاضریرلانان جیدی فیرقہ فعاللرینین فعالیتہ گیریشملرینی تامین ائده بیلر.

ایالت و ویلایت انجومنلرینین اینتیخاباتینی خالقین اؤز گوجو ایله باشلاماق لوزومونو قنید ائدیپ کومیتہ یاخین بیر زاماندا بوتون آذربایجان خالقی آراسیندا اینتیخاب اولونان نو مایندہلریندن بؤیوک بیر کونفرانس تشکیل ائتمہلیدیر.

فیرقہ یازیلانلاری تامامی ایله تشکیلاتا باغلاماق اوچون عوضویت ورقہلری چوخ تئز بیر صورتده پایلانمالی و مرکزی کومیتہ طرفیندن تهیبه ائدیپ تمیر واسیطہسی ایله حق عوضویتلری بیغماغا اقدام ائتمہلیدیر.

جاوانلار آراسیندا ایشلری مؤحکمشدیرمک اوچون بعضی مسؤل شخصلری تعیین ائتمک جاوانلار آراسیندا ایش جیدی آپاریب اونلاری گلہجک ایش اوچون حاضر ائتسینلر.

کندلرده قانونسوز اولاراق کندلیله هوجوم ائدن ژاندارملارین عوموم جامعاتین قوهسي ایله قاباغي آلیسین.

ایکینجی جلسهده آغایی قیامی انجومن ایالتی و ویلایتی خصوصوندا گنیش توضیحات وئردیلر. اطراف نومایندهلری ده انجومن ایالتی و ویلایتی اینتیخاباتی نین باشلانماسی خصوصوندا حرارتلی نطقلر ائتدیلر.

داها سونرا مرکزی کومیته آغایی قیامی نین نیطقینی ائشیتدیکن سونرا آشاغیداکی قرارا گلدی.

فیرقه میز خالقین بوتون احتیاجاتینی دوشوندوب و اونو مورتفع ائتمگه هر جور فداکارلیق گؤستردیگی کیمی خالقیمیزین انجومن ایالتی و ویلایتی اولان احتیاجینی دا دوشونور.

بو فعلی وضعیتده اولان هرج-مرجلیگین بعضی دولت مأمورلارینین تدی و ایجهفاتی دولت ایدارملریندهکی قانونسوزلوقلارین خالقین ناراضیلیغینی و مملکتیمیزده صحیح بیر اینتیظاماتین یاردیلماسین فقط و فقط انجومن ایالتی و ویلایتلرین واسیطهسی ایله اولابیله جگینی فیرقه میزین بیرینجی کونفرهسی هر شئیدن اول دوشونوب بو بارهده تاپشیریق وئرمیشدی.

بوندان باشقا بوتون محللردن و فیرقه حوزملریندن، مینلرجه بی طرف وطنداشلاردان و آزادیخواه حاق دئین روزنامهلر طرفیندن بو بارهده درخاست و تقاضالار اولونور. البته فیرقه میز آرتیق واخت صرف ائتدیگینه گؤره بو موقدس وظیفهسی انجام وئرمگه ایندییه قدر موقوف اولمامیشسا دا بوندان صرف نظر ائتمک اولماز. اونا گؤره ده مرکزی کومیته نین اطراف تشکیلات باشچیلاری ایله اولان موشرک جلسهسی قرارا آلیر.

اونا گؤره کی، قانون اساسینین 26 جی (قوایی مملکت میلندن ناشی دیر)، 7 جی اصلی (اساس مشروطیت کلا و جزن تعطیل اولابیلمز)، 26 جی اصلی (هر بیر ایالت و ویلایتین خصوصی منافی انجومن ایالتی و ویلایتلرین تصویبی ایله اولابیلر)، و عینی حالدا مومتم قانون اساسینین 90-91-92-93 جو اصللری صراحتله انجومن ایالتی و ویلایتلرین وجودونو ارکان مشروطیتدن حساب ائدیر. اقلن و منطیقن ده بو موقدس مقاماتین تشکیل اولماسی ایله میلی و دموکراسی حؤکومت قورماق مومکوندور و عینی زماندا بو انجوملرین تشکیل اولونماسینی آذربایجان خالقی یعنی اقلن اونون یوزده دوخسانی طلب ائدیر. اونا گؤره کی، آذربایجان دموکرات فیرقهسی آذربایجان خالقینین ایدارمسینین مظهری و اونون حقیقی و واقعی رهبریدیر.

آذربایجان دموکرات فیرقه سینین مرکزی کومیتهسی و تشکیلاتچیلارینین عومومی جلسهسی اؤزونو موموظف بیلیر آذربایجان خالقینین آمال و آرزولارینی و اونون میلی حؤکومتی نین آچارلاری اولان انجومن ایالتی و ویلایتلرین قورولماسی اوچون رهبرلیک ائتسین.

فیرقه نین مرکزی کومیته سینین هئیات عامیله سینه تاپشیریر کی، صلاح بیلدیگی کیمی بو وظیفهسی چوخ سریع بیر صورتده انجام وئرسین.

سونرا آغایی پادگان مجلس اینتیخاباتینا دایر هابنله 15 جی دورهنین تحریم اولماغینین عیلتلرین و بو ایشین غیری قانونی اولماسی اطرافیندا موفصل بحث ائدرکن قانون اساسینین نچه مهم اصللرینی تحلیل ائدیپ قئید ائتدی کی، آذربایجاندا ایران جمعیتی نین اوچده بیر حیصه سی یاشادیغینا گؤره آذربایجان میلی نین حاقی واردیر لاقل 54 نفر وکیل مجلسه گؤندرسین.

آغایی پادگانین نیطقی شورنگیز صورتده ایستقبال اولوندو. اطراف نومایندهلری حرارتلی نطقلر ائدرک اؤز دانیشیقلا ریندا 14 جو مجلسین غیری قانونی قراری علنیه نه هانسی کی، 15 جی دوره اینتیخاباتی نین تحریم ائدیپ اولنارا قارشی شدید اعتیراضلار ائدرک اینتیخاباتین تاخیرسیر و جیدی صورتده باشلانماسینی طلب ائدیر.

آغایی پادگانین معروضه سیندن و ویلایت نومایندهلرینین دانیشیقلا ریندن سونرا مرکزی کومیته نین عومومی ایجلاسی اینتیفاق آرا ایله آشاغیدا قئید اولونان قراری آلدی:

مجلسین قوللابی و تحمیلی نومایندهلری مئهر-ماهدا مادیمی واحیده ایله اساس اصلی مشروطیت ساییلان مجلس اینتیخاباتین، بدون مجوز قانون و برخلاف اساس مشروطیت و قانون اساسی تحریم ائتمیشلر. حالبوکی، ایران خالقی عومومن، آذربایجان میلی خصوصن مجلسین بو قانون ماسکاسی آلتیندا اولان چؤهره سیندن بئزاردیر.

آزادلیق و مشروطیه علاقه سی اولان میلیونلار خالقلار 15 جی دورهنین اینتیخاباتینی اؤزلری اوچون بیر حیاتی موضوع دئییه طلب ائدیرلر. یوزلرجه ینتیشن تئلنقراف قطعنامه و آزادیخواه روزنامهلرین یازدیقلاری آتشین مقالهلر بونو ایثبات ائدیر. بو وکیللر بیگانه قواسینین ایراندا اولماسینی بهانه توتورلار. هانسی کی، اؤزلری همین بیگانه قوملری ایران داخیلینده اولارکن اینتیخاب اولموشلار. مجلس شورایی میلی ده تصویب اولونان بوتون قانون و قطعنامهلر قانون اساسینین موطابقی اولمالیدیر.

اگر بیر قانون و قطعنامه کی، قانون اساسیین خیلافینا اولسا ایران میلیتی اوچون هنج بیر اثر قانونی سی یوخدور و قابیل ایجرا دئییلدیر.

بنله کی، قانون اساسیین 7 جی اصلی (اساس مشروطیت کوللن و جوزن تعطیل اولای بیلمز) سؤزونو صراحتله گؤستریر و قانونی اساسیین 5 جی اصلی (مونتهیین از برای دو سال تمام انتخاب می شوند و ابتدای این مدت از روزی است که مونتهیین ولایات تماما در تهران حاضر خواهند شد. پس از انقضا مدت دو سال باید نومایندهگان مجددا انتخاب شوند و مردوم مختارند هر یک از منتهیین سابق را که بخواهند و از آنها راضی باشند دوباره انتخاب کنند.) و قانون اینتهخاباتین 53 جو ماده سی صراحتله دئییر بنش آی اینتهخابات دؤورسینین آخیرینا قالمیش گرک اینتهخابات ایشیین موقدماتی فراهم اولسون و اوچ آی اینتهخابات دؤورسینین آخیرینا قالمیش تازا دؤورنن اینتهخاباتینا شوروع اولسون تا اینکی بیر گونده اولورسا مشروطیت تعطیل اولماسین.

بنله کی، مومتم قانون اساسیین 7 اصلی بونو تاکید اندیر. بو اصللره گؤره هر بیر واقعی و تحمیلی نوماینده اؤز وکالت مودتی نین 21 ایسفند 1324 ده خاتمه وئرمیش اولور و 53 جو اصلین مدلولونا گؤره 21 آزدن اعتبارن اینتهخاباتا شوروع اولمالی و 21 مئهردن اعتبارن اینتهخاباتین موقدماتی ایشلرینه باشلانمالی ایدی.

دوغرودور قانون اینتهخاباتین 53 جو ماده سی موجبینجه اینتهخابات ایشلرینه باشلاماق اوچون شاه طرفیندن فرمان اولاسی ایدی، موتاسیفانه ایراندا مشروطه قانونلارینن بیر چوخ قیسمتی آیاقلار آلتینا سالیندیگی کیمی بو قانون دا پوزولوموش و میلیتین حق موسلمی اولان قانون اساسیین بو اصللری ده تاپدالانمیشدیر. قانون اساسیین نص صریحینه گؤره قانون اساسی بی حؤکومت میلیتین علیهینه هر جور ایقدام اندنلر حوقوق ایجتیماعیدن محرومدورلار. و بونا گؤره ده بونلارین قویوقلاری قانونلاری قانون و قبول انتدیکلری قطعنامه ایران میلیتینه اثر قانونی سی یوخدور و مومتم قانون اساسیین 26 جی اصلی (قوای مملکت ناشی از ملت است) جومله سی اینتهخابات فرمانینی وئرمگه هر بیر مقامدان صلاحیتلیدیر. اولان مشروطه و قانون اساسی ایران میلیتین و خصوصی ایله آذربایجان خالقین قانی باهاسینا آلتیندیگی آذربایجان خالقی 15 جی دؤورنن مجلس نومایندهلرینی اینتهخاب ائتمکله مشروطه نین اساسینی حیفظ و قانون اساسیین اصللرینی ایجرا اندیر. اونا گؤره ده آذربایجان دموکرات فیرقه سینین مرکزی کومیته سینین و تشکیلات باشچیلارینن مشترک جلسه سی قطع اندیر: مرکزی کومیته نین هنیات عامیله سی خالقین حیاتی آرزوسو اولان و مشروطه نین پایه سی و قانون اساسیین اصلی اولان مجلس شورایی میلیتین 15 جی دؤورسینین نوماینده اینتهخاباتی ایشلرینه رهبرلیک اندیب و خالقین ایسته دیگی کیمی اونا ایجرا ائتسین.

قانون اساسیین 4 جو اصلینه گؤره بوتون ایران میلیتینه 162 نفر نوماینده اینتهخاب ائتمک اوچون حاق وئریلمیشدیر. ایندی بونو 200 نفره قدر آرتیرماغا دا همین اصل موجبینجه حاقلاری واردیر.

اونا گؤره کی، ایران میلیتی عوموم جمعیتجه 15 میلیوندان یوخاری تخمین اندیلمه میشدیر. (بطور حتم 12 میلیوندان تجاوز ائتمز). آذربایجان خالقی اونون حداقل اوچدن بیر حیصه سینی تشکیل اندیر. اونا بینان آذربایجان خالقی ایران مجلسینده 54 نفر نوماینده اینتهخاب ائتمه سی مشروع و قانونی حاقی دیر.

اگر ایندییه قدر آذربایجان خالقینا 21 نفر نوماینده اینتهخاب حاقی وئریلمیشسه مینلرجه آذربایجان خالقارینن حاقینی ضایع اندیب و آیاقلار آلتینا آلمیشلار. بو دا اونلاردان بیرسیدیر.

بو اصللره گؤره همین جلسه قطع اندیر آذربایجانین مشروع حاقی اولان 54 نوماینده اینتهخاب ائتمه سی آشاغیداکی حساب اوزره مؤوقع ایجرا یا قویسون.

سونرا آغایی پادگان 54 نفر بوتون آذربایجان نومایندهلرینن صورتین و تعدادین هر محللین جمعیتینه گؤره اوخویوب و شرح وئردی و بو قرار ایله آذربایجانین حداقل دؤرد میلیون یاریم جمعیتین نظره آلاق بوتون آذربایجان اوچون 54 نفر وکیل تعیین اولونور.

بو قرار حرارتلی و شورنگیز اوررا سسلری ایله مرکزی کومیته نین عومومی ایجلاسی طرفیندن تصدیق اولوندو.

("آذربایجان" ، شماره 54 ، آبان 23 ، نوایر)

جینایتلرین منشاہی

امنیتدن دانیشاندانظره خلوت یوللار، درین درملر، اوزاق داغلار گلیر و اوخوجو ائله خیال اندیر کی، امنیتسزلیک فقط بو یئرلرده یولکهکسنلر واسیطهسی ایله اولاییلر.

مورورزیمان ایله چوخ عیبارتلر حقیقی معناسینی ایتیردیگی کیمی، بو عیبارت ده ایندی اوز معناسینی وئر بیلیمیر. امنیتسزلیک اوجا داغلار، خلوت درملردن کندلر و شهرلره کؤچوب آج، چیلپاق، یوخسول و بینوا خالقین وئریدیگی آغیر مالییاتلار ایله ساخلانیلان دؤلت مأمورلاری حرامیلر و یولکسنلرین ایشینی اوز عؤدهلرینه گؤنورموشلر.

ایندی اولکهمیزده هنج کس اوچون امنیت یوخدور. دؤلت سیلاحی ایله موجهز اولان ژاندارم اوزونو کندلرده حاکیمی مطلق بیلیر.

کندلین چورگینی، قویونونو، یومورتاسینی، یاغینی زهریمار ائلهدیکن سونرا، اونون ناموسونا و جائینا بئله تجاوز ائتمکدن چکینمیر. بیر وخت بابی آدی خالقی سوباق اوچون بیر باهانا ایدی. هر کسین بیر پارچا چورگی وار ایدی. اونون اوستونه بو آدی قویوب آیاقدان سالیردیلا. ایندی ده آزادیخالق و فیرقه عوضولوگونو، جناب وکیلباشی بابی لیک کیمی تؤهمت واسیطهسی قرار وئریب بو عونوان ایله گؤز چیخاردیر، باش کسیر، گؤن سویور، دوداق کسیریر، ائو غارت اندیر، اؤکوز، اینک آپارتدیریر.

ایندین امنیتسزلیگینه بیر قدر دیقت اولونارسا، بربریت دؤورهسینده نظیری اولمادیگی نظره چارپار. سعدي دئمشکن «سنگها را بسته، سگها را باز کردند» 1.

دست وپای مردم را بسته عدهای دزد، قاتل، راهزن را با تفنگهای بئرونو مسلح کرده گفتند، بزئید، بکوبید پدر هرچه نفسکش است دربیایرید. 2.

عدلییه مأمورلاری ایسه دستپور دئی سیمورغ 3 اولدوقلاریندان ژاندارملاردان آیاق دالی قویمورلار. بونلارین بیعورضهلیگی و جینایتکارلیگی سببی ایله جانیلر، قاتیلر اوز مقامیندان سوا ایستیفاده ائدن دؤلت مأمورلارین جینایتلرینه باخان یوخدور. اونون عوضینده یوزلرجه کندیلیری اسیر کیمی دسته-دسته گتیریب محکمهسیز، موحاکمهسیز زبندانلارا دولدوروب خالقین ریشهسینی کسمگه داوام اندیرلر.

قوی آچیق دئیک، ایندی امنیتسزلیک سرچشمهسی عدلییهدیر. عدلییه مأمورلاری اوز وظیفهلرینی انجام وئریمک عوضینده (شریک دزد و یار قافله 4) رولو اویناییب امنیت خالدار اندیرلر. اولار پول و نوقوذ واسیطهسی ایله جینایتکارلاری آزاد قویوب، بیگونه کندیلیری توقیفده ساخلاییلر. امنیهلرین جینایتلریندن گؤز یوموب، اولارین حوقوقو ایشلره موداخیله ائتمهلرینه آچیق بیر صورتده یول وئریلر.

مظلوملارین گؤز یاشلاری ایله یازدیقلاری عریضه و شیکایتلری جاوابسیز قویوب، هارادان منفعت گؤزلهنیرسه اورا قاچیرلار. بونلارین بو کثیف حرکتلرینین نتیجهسینده اوغورلوق، روشوتخورلوق، سو- ایستیفاده آدی و طبیعی بیر ایش اولموشدور. دؤلت میزلیرینین باشیندا اوتورانلار یوخاریدان آشاغییا، یعنی وزیردن پیشخیدمته قدر، خالقی سویماغی اوزلری اوچون مشروع حاق حساب اندیرلر.

ژان، ژاندارم ایسه مستقیم خالق ایله مربوط اولدوغو اوچون بو کثافتکارلیغین مظهری حساب اولونور.

بو گونون امنیتسزلیگینین، بو گونون یول کسنلیگینین و راهزنیلیگینین شکلی بودور.

آرتیق هنج بیر قاچاق یئر و پناه یوخدور. فیرقه ایشچیلریمیز ظولم و جینایتلردن قاچیب فیرقه قاپیلارینا پناهنده اولان مظلوملارین آه نالهسیندن جانا گلیمشیدیر.

آرتیق چاره و علاج یولو قالمامشیدیر. ژاندارم و عدلییه باشچیلاری گورونور قصدن و عامدن بو آتسه اتک وورورلار. بوندان سونرا خالق اوز باشیا چاره ائتمهلیدیر.

قوی دونیا بیلیمین کی، بنش- اوچ جینایتکارین لینده خالق نه گونه قالمشیدیر. قیش گلیب قاپینی آلدیگی حالدا مینلرچه کندیلر ائو و زیندگانلیقلارینی ترک اندیب داغلاردا یاشاماغا مجبور اولموشلار. دینچیلیگه مجبور اولان اورتاباب اکینچیلر ناچار کندلری ترک اندیب شهرلره پناه گتیریرلر. بو جینایتنه تنز یا گنج سون قویماق لازیمدیر.

«آذربایجان» فرنتی نؤمره 56، 16 نوایبر 1945چی ایل.

1- ترجمه‌سی: داشلاری باغلامیش، ایتلری ایسه آچمیشلار.

2- ترجمه‌سی: خالقین ال- آیاغینی باغلاباراق بیر بیغین اوغرو قاتیل و یولکسنی بئرنو توفنگلر ایله سیلاحلانديراراق بئله گؤستریش وئرمیشدیلر: وورون، دویون، نفسی گلن بوتون آدمالارین آتاسینی یاندیرین.

3- بو ایصطیلاح بورادا قوامین ال آتسی اولماق معناسیندا ایشلدیلمیشدیر.

4- ترجمه‌سی: اوغرو ایله شریک، کاروان ایله یولداش دئمکدیر.

اوشاق توولاییرلار

بیز ریضا خان زامانیندا شهرلریمیزی خرابازاره دؤندرک مقصدیله آپاریلان خایانه سییاستدن آرتیق بحث ائتمک ایسته‌میریک. اونا آذربایجان خالقینین دوشمنلری ده بو گون تصدیق ائتمگه مجبور دولار. سوز تزه اورتالیغا آتیلان یالانچی پهلوانداردیر. بونلار بیزیم اینتیشار وئردیگیمیز جیدی شوعارلارین قاباغینا چیخماق مقصدیله ایندی آذربایجانا دیلسوزلوق گؤسترگه باشلامیشلار. اونا یاغلی سؤزلرل، تومار لاییب یاتیرماق ایله برابر اونون اوچون خلیفه‌نین کیسه‌سیندن بزل، بخشیشلر ده قاباغا چکمیشلر. کئچن گون انشیددیگیمیزه گؤره شهرداریمیز بویوک بیر اعلان نشر ائدی، شهریمیزین خیابانلارینی آسفالت ائتمک فیکرینده اولدوغونو خالقین قولاغینا چاندیرماق ایسته‌میشدی.

گورونور، دورد ایل تامام اهلیمیزین داد- فریادلارینا قولاق آسماق ایسته‌مین تئهران سیاستمدارلارینا آذربایجان دموکرات فیرقه‌سی‌نین تشکیلی چوخ تکان وئرمیشدیر. اونا گوره‌دیر کی، نئز ال- آیاغا دوشوب خالقا روشوت وئرمکله فیرقه‌نین قوتلنمه‌سی‌نین قاباغینی کسمک ایسته‌میرلر.

آذربایجان خالقی، مخصوصن تبریز اهالیسی چوخ گوزل بیلیر کی، بو بیهوده تشبوتلره فقط فیرقه‌میزین مورتعجر قلبینده تورتدیگی قورخو سبب اولموشدور. اگر بئله اولماسا ایدی، موخابیره اولونان ساییز- حسابسیز تئلقرافلار، اوزون- اوزادی مقاله‌لر، اللی مین نفرلیک بویوک میتینقلرده چیخاریلان قرارلار بو گونهدک جاوابسیز قالمازدی. بونلارین هامیسی بیر یانا، اگر واقیعن تئهران مورتعجری آذربایجان خالقینا یا اقلن تبریز جاماعاتینا حاق- حیات قایل اولسایدی اونون اینتیخاب ائتدیگی شهر انجومنی‌نین فعالیتینین قاباغینی آلماق کیمی خیانته حاضیر اولمازدی.

بیزه اعتیراض ائدیرلر کی، نییه آذربایجان اوزونون آبدلیغی باره‌سینده ایقدمات ائدیر. ایرانین آیری ایالتلری ده آذربایجانان آباد حالدا دئییلدیر. اونلار ایسه سسلرینی چیخارمیرلار.

بیز بونو دا تصدیق ائدیریک. ولی باشقا ایالتلرین بر بادلیغی، بیزی اوز وطنیمیزی آزاد ائتمک فیکریندن قایتارا بیلمز.

بیز شهرلریمیزین آبدلیغی، میلتمیزین فرهنگ، بئهداشت و ایقتیصاد یولوندا جیدی قدماتلر گؤتورمسی‌نین، بو کیمی احمقانه دلیللره اؤرره صرفنظر ائده بیلیمز.

مقصدیمیز بو مقاله‌ده بو کیمی باهانالارا جاواب وئرمک دئییل. بیز اصلن بحث و موناقیشه اهلی دئییلیک. بیزیم نظریمیزده بیر عملی قدم یئتمیش باتمانلیق مثنوی تشکیل ائدن موباهیسه‌دن قییمتلیدیر.

بیزیم مؤحکم یومروغوموزدان تیرهرین تئهران قوامی ایندی جاماعاتیمیزین باشینی توولاماقتا اوچون شهریمیزی آسفالت ائتمک فیکرینه دوشموش. اولسون، بیز بونا موخالیف دئییلیک. هله عصرلرجه وطنیمیزی سویوب، میلتمیزین وار- یوخونو غصب ائدن تئهرانین قوامی دؤولتی بیزه چوخ بورجلودور. قوی بئش- اوچ خیابانی، خالقی توولاماقتا مقصدیله ده اولسا، آسفالت ائتسینلر.

گولونج بوراسيدير كي، بو قدر دادفرياد و بيبايرچيليقدان سونرا، تزه دؤولت بوتجھسیندن دنیل، شهریمیزی بورجلو سالماقلا وئردیکلری بوش و دلره عمل ائتمک ایستهمیرلر.

بونلار او قدر جاهیلدیرلر كي، قانون مؤوجیبینجه انجمن شهردارینین قراری اولمادان شهر نامینه بیر دینار بئله بورج ائتمگه هاقلی اولمادیقلارینی نظرده توتا بیلیمیرلر و خیال اندیرلر كي، خالقین بو ساده حقیقتدن خبری یوخدور و تصور اندیرلر كي، سئید ضیانیین تؤولویسی ایله بانکلار اوصولو یاددان چیخاریب تباتیای کیمی نادان بیر آداما شهر نامینه بورج وئره بیلرلر. تباتیلرین قانونن رسمیتلری اولمادیغینی دا بونلار آنلاماق ایستهمیرلر. بونلار اؤزباشینالیق و هباسیزلیغی او یئره یئتیرمیشلر كي، شهرین آغاسی خالق طرفیندن اینتیخاب اولونان شهر انجمنی اولدوغونو دا عملن اینکار ائتمگه جسارت اندیرلر. بونو یازماقدان مقصدیمیز شهرین آسفالتینا موخالیفت ائتمک دئییلدیر. شهر گرک آسفالت اولسون، بونون اوچون گلیر منبعی ده واردیر. بیزی بو دلوزلوق ایل، بو کیمی آمولمنه ایشلره موخالیف گؤستره بیلملر. خالق اؤزو بیلیر كي، آذربایجان دموکرات فیرقسینین گورولتولو سسی اولماسایدی، مورتجملر حتا، انلام بئله وئرمزدیلر.

ائشیددیگیمیزه گؤر، شهرداری ایشچیلرینین ماعاشی بئله آیلارلا تاخیره دوشور. هله انجمنین قراری اولمادان وئریلن ماعاشلار دا اوغورلوق و سوی- ایستیفاده حساب اولونور. بو ماعاشلاری وئرلر و اخینددا گرک شهر اهالیسینین نومایندهلرینه حاق- حساب وئرسینلر.

«دره خلوت، تولکو بی» اویونلارینین وختی کنچمیشدیر. اوشاق باشی آداتماق کیمی، گولونج حرکتلرین فایداسی یوخدور. خالق بو کیمی فیریلداقلارا آلدانماز.

خالقیمیزین نیجاتی اونون حقیقی رهبری اولان دموکرات فیرقسینین بایراغی آلتیندادیر. بو فیرقه قانونن هیمایتندیجیسی و گؤز تچیسیدیر. اونون اولدوغو بیر شهرده قانونسوزلوق ائتمک اولماز.

چاغیریلماش قوناقلار شهریمیزین باشینی سیندیریب ائگینه قوز تۆکمک فیکریندن گؤز بومسونلار.

بیز همیشه دنمیشیک، حاقی وئرمزلر، اونو آماق لازیمدیر.

تبریز شهری اؤز حاقینی آماغا قادیر بیر شهردیر. اونون اینتیخاب ائدیگی انجمن گرک بوتون شهردارلیق ایشلرینه نظارت ائتسین. بیز دوزگون دوشونجلی و سلامت فیکرلی دؤولت مأمورلارینین وجودونو اینکار ائتمیریک. لاکین ایش باشیندا دورانلارین چوخسونون اوغرو اولدوغونو دا اینکار ائتمک اولماز. بو اوغرولار ایندی نفسلرینی آریدیب، شهرین آسفالتی باهاناسی ایله اؤزلری اوچون کیسلر تیکیرلر. اونلار بیلیمیلدیرلر كي، کیسلری بوش قالاچاق. شهر انجمنی اؤزو بوتون شهر ایشلرینه یاخیندان نظارت ائدهجکدیر.

بیز شهر اهالیسی طرفیندن سئیلن نومایندهلردن ایش و فداکارلیق طلب اندیریک. اونلاردان کیم عؤدهسینه خالق طرفیندن قویولان وظیفهنی ایفا ائتمگه اؤزونو لاییق گؤرمورسه ایستفا وئریب گئتملی، فداکارلیغا و خالقا خیدمت ائتمگه حاضر اولانلار ایسه ایشه باشلامالی و اؤز قانونی وظیفهلرینی انجام وئرمهلیدیرلر.

انجمن چوخ ساده بیر صورتده شهردارن ریسینی چاغیریب اونا دنیه بیلر كي، آغا شهرین ساهیبی واردیر. سن اونون قراری اولمادان هنج بیر ایش گؤره بیلمزسن، قانون سنه بو ایختیاری وئرمه میشدیر.

فعامیلی و خودمانی بیر صورتده چاغریلان هئیتلرین هنج جوره رسمیتی اولما بیلمز. مملکت مشروطه دیر. هله قانونیسیمیز تغیر تاپمامیش و شهردارین حاکیمی مطلق اولما بیلمسی قانونی اعلان اولونمامیشدیر. شهرین دخلی و خرجی انجمن شهردارینین موستقیم نظارتی آلتیندا اولما بیلر.

اگر شهردار ایسرار ائدرسه اونا انجمن شهر اهالیسینی توپلار، اونلارا انجمن ایشه باشلامادان، انجمنین رسمی قبضی اولمادان وئرگی وئرمه جکلرینی اعلان ائدر.

قوی تباتیای گندیب سئید ضیادان تبریزین قسابلاری، هامامچیلاری، کسبی اوچون تؤولویسلر گئیرسین و او تؤولویسه واسیطهسی ایله شهرین عایداتینی توپلاسن. آنلادیزمی؟

«آذربایجان» قرنتی نؤمره 57، 17 نوایبر 1945 جی ایل.

دیدى كه خون نا حق پروانه شمع را چندان امان نداد كه شب را سحر كند!

بىز دفعه لږ ايله كندلرده گورولن وحشيلكلرين قورخولو نتيجه سيني يازيب دؤولت مأمورلار ينين كار قولاقلارينا و كور گؤزلرينه سوخماق ايستهديك. لاکين اوزلريني پورت آرتور قالاسي فاتحي حساب اندن ژاندارم ريسلري كور توتدوغونو بوراخمايان كيمي السيز آياقسيز كندليلر ايله وحشيانه رفتارلاريني داها داشيدتلنديريب اونلار يين مال-جان و ناموسونا تجاوز اتمكدن ال گؤتورمهديلر. نهايت بيچاق سوموگه دايانيب كندلرين تاب و تواني كسيلدي، اوزونه چاره تاپماق فيكرينه دوشدو. ايندي جلادلار بويوروب اكدكلري توخومون ثمره سيني درسينلر. كيم بيلير بلكه بونلار يين هاميسي غارتگرليگي شيدتلنديرمك اوچون تازا عونواندير. بلكه چاليشيرلار بو آد ايله كندلري خاك ايله ينكسان انديب آذربايجان كندلري سيني نسليني كسيب اورتادان قالديرسينلار. لاکين ايش بونو گؤسترمير.

ميانادان، سارابدان و ماراغادان گلن خبرلردن معلوم اولور كي، جانبدان دويوب وحشتره تحمل انده بيلمهين كندلي اينتيقام سيلاحي ايله قيام ائتميشدير. قيامچيلارين هدفي ژاندارم جلادلار يين خلع-سيلاح انديب كندلردن اوزاقلاشديرماقدير! بونلار وار قوملري ايله امنيتي حيفظ ائنديكلري حالدا ژاندارم پوستلار يين اورتادان چيخارير، اونلار يين خيلاصي ايله اوزلريني ديفاع ائتمگه چاليشيرلار. ميانادان و سارابدان گلنلرين دئيدكلرينه گوره امنيهلري خلع سيلاح ائنديكدن سونرا فدايلر چكيليپ گنتميش شهرين امنيتيني پوليس مأمورلار يين ايختيارينا قويوشلار.

شايعاتا گوره سارابدا و ميانادا كندليلرين اليه جوخلو سيلاح كئچميشدير.

بوندان علاوه كندليلر دؤولت مأمورلاري واسيطه سي ايله كندلرده پايلانان سيلاحلاردان چوخ ساده بير صورتده ايستيفاده انده بيلميشلر.

موظع آداملارين ايظهارينا گوره شهر يوردن سونرا آذربايجاني ترك انديب قاچان نيظامي قوملرين سيلاحلاري تامامي ايله كندليلرين اليه دوشموشدور. چوخ كندليلر اوز ناموسلار يين حيفظ ائتمك اوچون اؤكوزونو ساتيب توفنگ آلميشدير.

بو سيلاحلارين گوجو ايله دير كي، دؤولت مأمورلاري آپارديقلاري احمقانه سياستين معناسيني دوشونمگه مجبور اولموشلار.

بىز كئچن نؤمرلرده كندليني دؤيوب، اولدوروب، ناموسونا ال آتماغي آتش ايله اويناماق آدلانديريب دئميشديك كي:

اگر صد سال گبر آتش فروزد

اگر يكدم در او اوفند بسوزد

ايندي ساراب يين و ميان يين ژاندارم ريسلري بو سؤزلرين معناسيني آلدليلار. افسوس كي، اونلار اوچون بو درس چوخ باها باشا گلدي. اونلار بير داها بو تجروبه دن ايستيفاده ائتمگه قاديير اولاي بيلمزلر.

كئچن گون زنجير و شاللاق ايله دؤيولوب مجروح بير سارابلي ايداره ميزه گليب دئيردي ايندي اولسم ده آرزوم قالمادي، اوندان اوترو كي، قيزيمين ناموسونا ال آتان خاين جزاسيني چكدي.

بىز ساراب امنيه ريسي نين اولدورولمه سيندن خوشحال دئيبليك. قارداش قاني توكمگي هرگيز ويجدانيميز قبول ائتمير. لاکين كندليني ده بو ايشده مذمت ائتمك اولماز. مادامي كي، ژاندارم طولموندن مركزه شيكايته گلنلري توتوب زيندانلارا دولدورماقلا خالقي بو غماق ايستيرلر، بىز ده كندلي ايله همصدا اولوب دئيريك:

دمي آب خوردن پس بد سگال

به از عمر هفتاد و هشتاد سال

بونونلا بئله بىز دؤولت مأمورلارينا بو حاديثه لردن عيبيرت آليب رفتارلار يين دگيشمگي تووصيه انديريك. توكولن قانلارا اونلار ميلت قارشيسيندا جاواب و نرمله يديرلر.

زیندانا گوناھسیز کندلیلر ایله دولدورلودوغو حالدا الینه سیلاح کئچیرمیش کندلی ساووق-قانلیلیقلا رفتار ائده بیلمز. گنت-گنده حریق آرتیر، قاباغینا چیخان یاش و قورونون هامیسینی یاندیریپ مو ائده بیلر. یئنه تکرار اندیریپ:

یولوزو دگیشین، دایانیپ فیکیر ائدین. جینایت و قان تۆکمگین ثمرهسی زهرناکدیر. خالقین ایسته دیگینی وئرین! جینایتکارلاری توتوب جزالاندیرین. کندلین مال، جان و ناموسونا تجاوز ائدن ژاندارملاری آسین تا کندلی اوزو اینتیقامی اوچون آیاغا قالماسین. بوندان باشقا علاج یوخدور.

میر جعفر پیشهوری

("آذربایجان" شماره 58، آبان 28، نوایر 19)

بؤیوک میلی کونقره میزین قودرت منبعی

بو تون آذربایجان شهر و کندلرینده تشکیل تاپان بؤیوک میتینقلرده سئچیلیمش نومایندهلر شهریمیزده توپلانیپ، بؤیوک میلی کونقره میزی بو گون تشکیل وئر مکده دیرلر.

خالقیمیز طرفیندن چیخاریلان قرارلاری ایضا اندلرین سای یوز میندن تجاوز ائتمیشدیر.

بو او دئمکدیر کی، ایلرجه اسارت و ظولم زنجیری آلتیندا یاشایان مظلوم میلت آیاغا قالیپ گندهجک یولونو تامین ائتمک فیکرینده دیر. آذربایجان تاریخی حادثه لر چوخ گورموشدور. لاکین عصریمیزده بو گونکو ایشین نظیرینی نیشان وئر مک اولماز.

مشروطه اینقیلابی دوغوردور خالقیمیزین باشینی او جالدیب، اونا ابدی ایفتیخار یاراتمیش، مرحوم شیخ محمد خیابانی اوز قیامی ایله بو ایفتیخاری تشکیل ائتمیشدیر. لاکین اونلر تشکیلات و سورعت عمل جهتن فیرقه میزین باشلادیغی بو بؤیوک ایشدن چوخ ضعیف و چوخ محدود ایمیشلر.

سردار میلی و سالار میلی نین اصلن تبریز شهریندن باشقا کند اھالی سیندن سس وئرن اولمامیش، قیامچیلارین فعالیتی فقط تبریز شهرینین حودودوندا تمرکز تاپماق مجبور بیتینده قالمیشدیر. بیچاره شیخین سوقونونو دا بوندا آراماق لازیمدیر.

دوغوردور مشروطه اینقیلابیندا تبریز شهرین گؤستر دیگی ایستقامت تاریخده بینظیر و فووق العاده ایشلر دندیر. لاکین بؤیوک میلی بیر ایش اوچون بیر شهر اھالیسی کیفایت ائتمز. او گونون شرایطی ایسه آرتیق شیخ زمانیندا مؤوجود دئییلدی. ایندی ایسه محیط تامامیله دگیشمیشدیر.

آرتیق بؤیوک خالق و اساسی حساب اولونان کندلره دایانمایان بیر قوه هرگیز اوز آرزوسونا موفق اولما بیلمز. کندلی ایسه بیزیمله اولدوغونو عملن ایثبات ائتمکده مال و جان و ناموس و حیثیتی ایله آزادلیق یولوندا آپاریلان مباریزه نی آخیرا قدر آپارماق اوچون چالیشماقدادیر. شهرده ایسه بؤیوک تحویل و دگیشیک عمله گلمیشدیر. ایندی تبریزده ایگیرمی میللیک کارگر قوه سی واردیر. بو قوه چئیش قیامیندا صیفر منزله سینده ایدی.

بوندان علاوه شیخین رهبرلیک ائندگی دموکرات تشکیلاتیندا، اونون شخصیتیندن سیوا، صمیمی و فداکار آدمالار چوخ آز ایدی. اونلاری بیر بیرینه باغلیان فیکیر و عقیده ایسه روشن و آشیکار دئییلدی. حتا مرحوم شیخ اوزو ده میلتی هارا آپاردیغینی آشیکار بیر صورتده اعلان ائده بیلمیردی.

بیز اونون نیطقلرینی و اونون رهبرلیگی ایله نشر اولونان تجدد روزنامه سینی اوخودوقدا، اونو بیر گون جیدی بیر آذربایجانلی، بیر ایشکالدان قورخمایان جومهوریباخا حتا چوخ سول تجزیه چی، آیری بیر گون شدید مرکزیت طلب ائدن، مودهش مشروطه چی گوروب تعجب اندیریپ.

حالبوکی، تعجوب یئری یوخدور. چونکی قیيام تصادوفی حادثهلر نتیجه سینده وجودا گلدیگی اوچون مرحوم شئیخین فعالیتی جریان و سؤوق طبیعییه تابع اولموش ماجرالار اونا وقتدن قاباق دوشونوب موعین بیر برنامه آشکار بیر هدف تعیین ائتمگه ماجال وئرمه میشدیر.

یوندان علاوه شئیخ سریع مووفقیتلره مغرور اولوب، خالق تشکیل ائتمک، نهضت قانونی شکل وئرمک فیکرینه دوشه بیلیمه میس، فیرقه ایله حؤکومت ایشینی بیر بیرینه قاریشیدیرمیش، اوزو ایسه ایشین ایچریسینده ایتیب.

بیز باشلادیغیمیز ایش ایسه تامامیله آیری بیر روحدا و باشقا بیر شکله دیر. اولن بیزیم تکییه میز فیرقه تشکیلاتینا دئییلدیر، خالقا و عموم میلته دایانیریق و اونا جلب ائتمک اوچون جیدی شوعارلار و عملی واسیطهلر ایله ایشیمیزه داوام ائدیریک.

ثانیین بیزیم روشن و آیدین هدفیمیز واردیر و دانیشدیقلا ریمیز و ایشلریمیز او هدفه یئتیشمک یولوندان کنار چیمیر.

اوچونجو، بیز جریان تابع اولماییب بلکه اونا ایداره ائتمک اوچون تدبیر گؤرمگه چالیشیریق.

دوردونجو، بیز هرگیز برنامه سیز، نقشه سیز دوشونولوب، اولچولوب بیچیلیمه میس بیر ایش گؤرموروک و باشلادیغیمیز ایشلرین اولدن نتیجه سینا بیلیریک.

بئشینجی، بیزه وحدت فیکر، وحدت عقیده واردیر. ایشچیلریمیز و رهبرلریمیزه اینانیریق و اونلاری اینانیرماق اوچون هنج بیر فداکارلیقدان آیاق گئری قویموروق.

بیزیم الیمیزده باشچیلاریمیزا جیدی اطاعت اولدوغو حالدا آچیق و جیدی اینتقاد کیمی بؤیوک وسیله و سیلاحیمیز وار.

بیر سؤزله بیزیم باشلادیغیمیز ایش یوزده یوز مووفقیته انجام تاپاجاق، بؤیوک میلی کونقره میز میلتن موقدراتینی تعیین ائتمک کیمی بؤیوک وظیفه نی ایفتیخار ایله انجام وئرمگه قادیر اولاجاقدیر.

میر جعفر پیشهوری

«آذربایجان»، شماره 57، آبان 27، نوایر 18

ائی آذربایجانین رشید و غیور سرباز و افسرلری

سبز ائی آذربایجانین رشید و غیور سرباز و افسرلری، سبز ائی آذربایجان خالقینین پاک و دوغما اوغوللاری! سبز ائی آذربایجانین کندلی، کارگر و تحصیلکرده جوانلاری! سبزین آتالاریز، آنالاریز، باجی و قارداشلاریز سیزی بؤیودوب تربیه اندیب مملکتیمیزین و اوز آنا-باجیلاریمیزین ناموسونون حیفظی اوچون اگینیزه شرافتلی سرباز پالتاری گنیدیریب سیزی سربازخانالارا تقدیم ائتمیشلر. سبز یاددان چیخارمایین کی، بئش گون اول بیر کندلی یا بیر کارگر ایدیز، یا بیر نفر ازیمیش آذربایجانلی ایدیز و بئش گون سونرا دا هامان اولاجاقسیز. سبز هر نه اولساز آذربایجانین و آذربایجان خالقینین دوغما اوغلانلاریسیز. مبادا سیزی اوچ یا بئش نفر مورتجع، ماجراجو آذربایجان خالقینین دوشمنلری آدادا، سیزی اوز خالقینیزین اوزونه چکه. خودانکرده اوز آنا-باجی-قارداشلارینیزین اوزرینه آتش آچماغا و اونلاری اولدورمگه سؤوق انده.

سبز آدانمایین! اگر بئله بیر امر هر کسین طرفیندن اولسا، بیلین کی، او سیزین و بیزیم کی، سیزین دوغما آنالاریزیک دوشمنیدیر. سبز آذربایجان اوغوللاری گرک اوز دوستونوزو و دوشمنیزی یاخشی تانییسیز. بو گون هر رشید و غیور آدامین کی، دامارلاریندا آذربایجانین قانی آخیر ایستر سرباز و یاخود افسر اولسون گرک آذربایجانین و اونون خالقینین آزدلیغینا کؤمک ائتسین.

بسدیر ایندییه قدر تئهران مورتجع حؤکومتی نین بیزه ائدیگی توهین و تحقیرلر. سیزین آنالاریزین سودو او واخت سیزه حالالدر کی، سبز اونلارین ناموسلارینی حیفظ اندهسیز. سیزین رشادتیز و قوچالقلیغیز او واخت مستحسن و یاخشدیر کی، اوز خالقیزی ظالیملاردان دیفاع

اندهسيز. البته بيز بيليريک و اينانيريک كي، سيز هنج واخت 3 يا 5 نفر بيزيم خالقيميزين دوشمنلرينين امري و فرماني ايله اوز آنا و آتالاريزا آغ اولماسيز.

ياشاسين آذربايجانين غيور و قانلي اوغوللاري!

ياشاسين آذربايجانين رشيد مملکتين، خالقينا و اوز دوغما آتا و آنالارينا صادق قالان سرباز و افسرلر!

("آذربايجان" ،شوماره 59، آبان 29، نوياير 20)

وحشت و ايضطيرابي کيم توليد ائدير؟

کئچن شومارهميزده کندلرده توليد اولان موسلحانه حرکتلرين سببلريني گؤسترديکدن سونرا "بو آتشي ايجاد ائدن مأمورلار تئزليکله موجازات اولماسالار صبير کاساسي لبريز اولموش خالقين عوموميتله فدایي دستلرينه مولحق اولماسي احيتمالين" بيان ائتديک.

ظاهيرده ايشين گنديشي گؤستريدي كي، شهرهميزده اولان معصوم مأمورلار ساراب، مييانا، مراغا حاديته لریندن عيبرت آليب خالق ايله رفتارلاريني ديشهجهک خوشونت و تظاهوردن پرهيز اتمکله ايشي صلح و سازيش يولو ايله حل اتمگه چاليشاجاقلار.

يئکشنبه گونو آغايي دؤولتسهاهي اوستانداریق کفلي فيرقهميزين مرکزي کوميتهسینه گليب ائتديگي دوستانه موصاحيبهدن سونرا آغايي رفيعي و آغايي شوسترينين باشقا دؤولت مأمورلاري ايله گؤروشلرينين ظاهيريندن درين ده بئله احساس اولونوردو.

بوندان باشقا تيريز اهاليسي قارا، ياغيشا او اينسانين دامارلارينداکي قاني دوندوران سويوغا باخماييب اوتوز مين نفرليک بؤيوک ميتينيقينده نيشان وئرديگي اينتيزام، متانت و خونسردليک گؤستريدي كي، وحشت و ايضطيراب ياراتماق ايستهين خالق دوشمنلري اوز آرزولارينا موقوف اولماياجاقلار.

بونولا بلي فيرقهميزين ريسي هاما اوتوز ميندن زياده جمعيتين قارشيسيندا رسمي صورتده شهرين امنيتيني خلدار ائتمک اوچون شوبههلي آداملار و پوليس مأمورلاري طرفيندن آپاريلان خاينانه تبليغاتا وار قوهوسي ايله يول وئرمهجهگيني صريح بير صورتده بيان ائتدي و بو واسيطه ايله دوشمنلرين باهانالارينا خاتمه وئريلدي.

بونلارين هاميسينا باخمايلاق دوشنبه گونو شهر اهاليسي شهر ديوارلارينا عجب بير اعلان ياپيشديريلديغي نين شاهيدي اولدو.

بو اعلان آغايي سرتيپ درخشاني طرفيندن ايمضا ائدلميش ايدي.

طبيعيدير كي، قانوني بير مملكتده داخلي امنيت قوملري (پوليس و ژاندارم) نيظامي مقاماتا تابع اولاييلمز. ريبس اينتيزام آدلي بير مقام قانون اساسيميزدا يوخدور. باشيني ايتيرميش تئهران موسستيدلري گورونور خالقي او قدر نادان حساب ائديرلر كي، بو سوزلرين آلتيندا گيزلنميش اولان حؤكومت نيظاميني قلب پول کيمي گؤزباغليچيلىق ايله اونون حسابينا قويماغا چاليشيرلار.

اعلاميهنين مضمونو نه اولور اولسون اوزو وحشت و ايضطيراب توليد ائدن بير عملدير. بو ايشين اوزو ايثبات ائدير كي، دؤولتي مقامات عدن وحشت و ايضطيراب توليد اتمگه چاليشير.

آغايي سرتيپ درخشاني اولسون كي، شخصن بو اعلاني مرکزين امري ايله يازماغا مجبور ائدلميشدير. لئکن او مرکز وئريلن يالان گوزاريشلري تکذيب ائديب اوزونو بئله بير آغير و مسوليتلي و غئيري قابيل اجرا و غئيري قانوني مأموريتدن خيلاص ائده بيلردي.

بيز شهرهميزده ساخلانيلان سربازلاري اوز قارداشيميز بيليريک. اونلار ايله ائديلن وحشيانه رفتاردان (فوحش، کؤتک و موتحميل اولدوقلاري مين جور عذاب و مشقتلردن) بيخير دئييلک. اونا گوره اونلاري خالق علئيهينه سيلاح ايشلتمگه وادار ائده بيلهجکلرينه بيز اينانا بيلميريک.

سرباز جلااد دئییلدیر. او فقط مملکتین مرز لرینی مودافیعه ائتمگه موظف دیر. اونا قارداش قانی تۆکمگه وادار ائتمک اولماز. بئله بیر امر وئرلرسه سرباز اؤز میلی وظيفه سینه عمل اندیب خالقا مولحق اولماز. بو حادیه دونیانین بؤیوک میلی حرکتلرینده چوخ ایتفاق دوشموشدور.

مرکزی دؤولتی اللرینده آلت ائدن ماجراجولار اگر آرتنشی خالق علنیهینه قالدیق اوسته سهر، خالقا مولحق اولمالاری و شرافتلی افسرلرین غنیری قانونی امرلردن ایمتیناع ائتمه لری غنیری مومکون اولان ایشلردن دئییلدیر.

حتی بیز پاسبانلاری و ژاندارم مأمورلارینین مهم قیسمینی ده خالق ایله قارداشلیق حالیندا یاشاماغا مومتایل گؤروروک. تهرانی عالی قصرلرینین ایستی و مزین سالونلاریندان فرمان وئرن میلّت خابنلری گؤزلرینی آجیب حقیقتین دؤنمز اوزونه آجیق گؤز ایله باخمالی دیرلار

بیر ده مرکز مومتیبلرلی ناهاق یئره مملکتین داخلی موصوعون خاریده حل ائتمگه چالی شیرلار. آذربایجان خالقینین موقدراتی آذربایجانین مرکزی اولان تبریز شهرینده حل ائدیلمه لیدیر.

خالق اؤز قانونی حاقیندان آرتیق بیر شئی ایستهمیر. اونا قانع اندیجی جاواب عوضینده رییس اینتیظامات و مورتیزه قووه گؤندرمک ایستینلرین گوردوکلری ایشین قباحتنی ائلاماقدان عاجیز اولدوقلاری آشکارا چیخیر.

ننگ و ایفتیضاح بوندان بؤیوک اولماز کی، یوز میلیونلار آرتیق بودجهیه مالیک اولان آرتنشی شاهنشاهی نین تبریز ساخوسو فدا بیلر علنیهینه اوتوز سرباز گؤندرمک اوچون گاراژلارا دوشوب زور ایله کامیون تهیه ائتمک ایستهمیر.

بئله بیر تشکیلاتا مالیک اولان ژنئرالین ساکیت و آرام بیر شهرده اعلامیه صادر اندیب رجز خانلیق ائتمکله خالقی قورخوتماق، تبریز شهرینده، ماراغا، ساراب و میاندا حادیه لرینین نظیرینی وجودا گتیرمک ایستهمی اوشاقلیق دئییلدیر بس ندیر؟

والله، بیللاه بو حرکتلر پیس دیر، قیحدیر، اوشاقلیق ائتمه یین! شهرده هنج بیر خبر اولمادیغی حالدا خالقی وحشت و ایضطیرابا سالمایین. کندلرده ژاندارملارین یان دیردیغی آتشدن عیبرت آلین! قویون ایشلر صلوح و موسالیمت یولو ایله گنتسین. خالقا یازیغیز گل سین، اونون اینتیقام حبسینی تحریک ائتمکدن ال چکین، بو مملکتین صلاحینا تامام اولماز. میر جعفر پیشه وری

("آذربایجان" ، شماره 60 ، آبان 30 ، نوایر 21)

ایران شاهنشاهی حضرتلرینین خدمتینه

ایران مجلس شورای ملی رئیس جناب آغایی محمد طباطباییه،

نخست وزیر جناب آغایی ابراهیم حکیمییه.

بو ایل آبان آیینین 30 – 29 جو تبریز شهرینین شیر و خورشید سالونوندا 150000 نفرین ایضاسی ایله عموم آذربایجان شهر و حومه لریندن توپلانان عمومی میتینگلر طرفیندن سنجلمیش بئددی یوز نفر نوماینده نین شیرکتی ایله تشکیل تاپان بؤیوک خلق کونفره سی اوزونون 4 نجو ایجلاسیندا ایتفاق آرا ایله اؤز طلباتی نین اساس مسأللرینی آشاغیداکی مادلرده قئید اولونان اعلامیه واسطه سیله ایران مرکزی حؤکومتینه بیلدیرمگی قرار آلدی:

1- آذربایجان خلقی بورادا یازیلما سینا یئر اولمایان ساییسز - حسابسیز تاریخی سببلره و حادیه لره گؤره اؤزونه مخصوص میلنت، دیل، آداب و رسوم و سایر خصوصیاته مالیک دیر. بو خصوصیات اونا حق وئیر کی، ایرانین ایستقلالیت و تمامیتینی مورات ائتمکله برابر بوتون دونیا میلنتری کیمی آتلانتیک اعلامیه سی موجبجه اؤز موقدراتینی تعیین ائتمک اوچون آزاد و موختار اولسون.

2- کونفره آذربایجان خلقی نین، ایرانین باشقا ایالت و ویلا یترلی ایله اولان مدنی، ایقتیصادی و سیاسی رابطلرینی نظره آماق ایله برابر، بو خلقین ایندیکی ایران دولتی نین تاسیسی حقیقده گؤستریدیگی فداکارلیقلاری (واقعن ایندیکی ایران دولتی آذربایجانلیلار واسطه سیله تاسیس اولونموشدور) نظره

آلیب هنج وجه ایله حاضر دئییل، اونون مشروع و قانونی تقاضالارینی کی، میلی موختاریتدن عیبارتدیر، ایرانین مرز لرینه خلل گتیریب اونون تجزیهسی اوزهرینده قرار وئرسین.

3- آذربایجان خلقی وار قوهسی ایله ایراندا مشروطه شکلی آلمیش دموکراسی اصولونون طرفداریدیر.

آذربایجان میلتی ایرانین تمام ایالت و ویلایتلری کیمی ایرانین مجلس شورای میلی سینه نو ماینده گؤنرجهک و عادیلانه مالیات وئرمکده شیرکت اندهجکدیر.

4- آذربایجان خلقی رسمن و علن اعلام اندیر کی، بوتون دونیانین دیری میلتلری کیمی (ایرانین تمامیت و ایستیقلاینی گؤزله مکله) اوزونون داخلی ایشلرینی ایداره انتمکدن اوترو اوزو میلی حوکومت یار اتماغه حقلیدیر و او باجاریب ایرانین ایستیقلال و تمامیتینی موراغات انتمکله آذربایجان دموکراسی و حاکمیت میلی اصولو ایله ایداره انده بیلر.

5- آذربایجان خلقی آزادلیق و دموکراتلیق یولوندا بؤیوک زحمتلر چکیب، چوخلو قربانلار وئرمگینه گؤره ایسته ییر اوزونون موختار حوکومتینی حقیقی دموکراتلیق اساسی اوستونده قویسون.

بونا گؤره کونفره طرفیندن تصویب اولونموش داخلی نظامنامه اوستونده اوزونون مجلس میلی سینی اینتیخاب اندیب لازیم گؤرور آذربایجان میلی و داخلی حوکومتی بو مجلسین نو ماینده لرینین آراسیندان اینتیخاب اولوب اونون قاباغیندا مسؤل اولسون.

6- آذربایجان خلقی نین اوز میلی آنا دیلینه مخصوص علاقہسی واردیر. اوزگه دیلینین تحمیلی اونو ترقی و تمدون کاروانیندان دالی سالمیش و اونون میلی فرهنگ و معاریفینین یولونو باغلامیشدیر.

بو ناروا تحمیلین قاباغینی آلماق و آذربایجانین ترقی سینه لازیم گلن بوتون وسیله لری وجودا گتیرمک اوچون آذربایجان خلقی نین میلی کونفره سی هیأت میلی یه دستور وئریب، چوخ تنز بیر زاماندا آذربایجان دیلینی بوتون دؤولت ایدارلرینده مرسوم و اونون تدریسی تامام مدرسه لرده (دؤولتی و میلی) عملی انتسین.

7- یوز اللی مین نفرین ایضاسی و بئددی یوز نفر نماینده نین ایشتیراکی ایله تشکیل تاپان میلی کونفره آذربایجان میلتی نین ایراده سی ایله اوزونو مؤسیسلر مجلسی اعلان اندیب آذربایجانین داخلی ایشلرینی ایداره انتمک اوچون اوتوز دوققوز نفردن عیبارت بیر میلی هیأت اینتیخاب اندیب اونلارا ایختیار وئریب، میلتین میلی ایستکلرینی عملی انتمک اوچون لازیمی تدبیرلر گؤروب صلاحیتدار مقامات ایله مذاکره گیشینلر. عئین زاماندا آذربایجان میلی مجلسی نین و همچین مجلس شورای میلی اینتیخاباتینی ایجرا انله سینلر.

آخیردا کونفره ایران دؤولتی نین و دونیانین بؤیوک دموکراتیک دولتلرینین نظرینی یوخاریدا یازیلانلارا جلب اندیب ایظهار اندیر کی، بو موطالیباتین ایجراسی اوچون فقط تبلیغ و تشکیل واسطه سی ایله اقدام اندیب نزاع داخلی و قارداش قانی تۆکمگه ایجازه وئرمه یه جک. ولی اگر مرکزی دؤولت ایسترسه، اونو قانونی سیلاح گوجو و قهر و غلبه ایله اورتادان آپارسین، او وقت ناچار هر قیمتده اولورسا - اولسون اوز حوقوقوندان مودافیعه اندهجک و تا بیر نفر آذربایجانلی قالانادک اوز میلی موختاریتی یولوندا موباریزه آپاراجاقدیر.

مجلس مؤسیسان (کونفره یی میلی) هیأت میلی یه ایختیار وئریب کی، آذربایجانین موختاریتینی تأمین انتمک اوچون صلاحیتدار مقامات ایله علاقہ یه گیشین. مسألہ نی صولح و موسالیمت یولو ایله حل انتسین. ولی هیأت میلی هنج وجهله آذربایجانین موختاریتی و میلی حوکومتی حقیقندن صرف نظر انتمک و ایرانین تمامیت و ایستیقلاینی پوزماق ایختیارینا مالیک دئییلدیر.

بیز آرزو اندیریک بوتون دموکراسی عالم بیلسین کی، دونیادا بیر میلّت واردیر حاضر اولوب اوزونون وار قوه سی ایله اوز حوقوقوندان مودافیعه اندیب آسیانین بیر گوشه سینده آزادلیق و دموکراتلیق بایداغینی قالحیزیب، ایسته ییر فقط اوز کؤمگی ایله اوزونون آزادلیغینی تأمین انتسین.

اومید اندیریک ایرانین صلاحیتدار مقاماتی و بؤیوک دموکراتیک دؤولتلر بیزیم میلی منظوروموزون ایجراسی اوچون نوع- پروانه کؤمکلردن کی، منشور آتلانتیک اونون اوزهرینده قویولموشدور موضایقه انتمه یه جکلر.

احتیرامات فایقه ایله (میلی کونفره نین) مجلس مؤسیسان میلی

ریاست هیاتی.

(«آذربایجان» شماره 62، آذر 2، نوایر 23،).

خالقimizin بويوك كونقرهسي موفقيتيله قورتاردی

آذربایجان خالقینین تاریخینه تازا بیر ایفتیخارلی گون ثبت اندیلدی. او آذربایجان خالقینین اؤز قودرتی ایله یارانمیش اولان خالق كونقرهسي ایدي.

بو خالق كونقرهسي اؤزونو مجلسي موسيسان آدلانديردي. بو ایسه آذربایجان خالقینا شفا گتیرن و دردلرینه ملحم اولاجاق، آرزولارینا یول آچان بیر منبعدير.

خالق مجلسي موسيسانی بیر گوش کیمی آذربایجانین تبریز شهرینده طولوع ائتدی. ستارخان و باغیرخانلار نسلي اولان بو خالق اؤز قهرمان و ایگید موجهید اوغوللارینین موباریزملریندن ایلهام آلیب مرد- مردانا مئیدانا قدم قویاراق اؤزونو میلی موختاریتینی و آزادلیغینی آلماقدان اؤترو سؤزدن عمله کئچدیلر.

بو خالق تشبوئو ایله تشکیل اولنوموش مجلسي موسيسان آزادلیق یولوندا شهید اولموش موجهید و قهرمان اوغوللاریمیزین عکسلی ایله مزین اولوب اولنلارین روحلاری بوتون موجهید نومایندهلریمیزین باشلاری اوستونده پرواز اندیردی. اوزاق ویلایتلردن، شهر و کندلردن گلیمیش نومایندهلرین ده بیر بیرلرینه حدسیز محبت، علاقه، بیرلیک و اوزلرینده شادلیق گؤرونوردو.

تاریخین شاهیدی اولان بو مجلس موسيسان آذربایجان تورپاغي اوستونده بیر آزادلیق بایراغي کیمی دالغالانیردی.

بو مجلسي موسيساندا بیر روح، بیر عقیده و مؤحکم بیرلیک گؤرونوردو.

نومایندهلرین حرارتلی نطقلری میلیونلارلا آذربایجان خالقینین آرزولارینی ترنوم اندیر و دردلرینی، ایستهدیکلرینی آیدین گؤستریردی.

بو مجلسي موسيسان آذربایجان خالقینین میلی ایفتیخاریدیر. اونون اینتیخاب ائتدیگی 39 نفردن عیبارت میلی هئیاتینه آذربایجان خالقینین موقدراتی تاپشیریلدی.

قوی بو میلی هئیاتیمیز، میلتیمیزین حیثیت، ناموسونو حیفظ اندیب خالقیمیزین آزادلیغینین پوشتیبانی و اونون آپاردیغی موباریزهني ایشیقلاندیرسین.

مجلسي موسيسانین چیخاردیغی قرارلار بیزیم خالقیمیز اوچون بويوك سعادت قاپیلاری آچیب، میلتیمیزه آزاد یاشاماق اوچون سعادت یوللاری گؤسترهکدیر.

قوی بو چیخاریلان قرارلار، بو موراجعتنامه و دئکلاراسیونلار خالقیمیزین وارلیغی و دیریلیگینی دوشمنلریمیزه بیر داها گؤسترسین کی، آذربایجان خالقی دموکراسی، آزادلیق و اؤز میلی موختاریتینی طلب اندیر و اونو دا اؤز قودرتی ایله وجودا گتیریر و گتیرهکدیر. بیز اومیدواریق کی، اینتیخاب اولموش میلی هئیاتیمیز، مجلسي موسيسانین اونا تاپشیردیغی میلی وظیفهني ویجدان و ناموسلا ایجرا ائدهکدیر.

("آذربایجان" شماره 62، 2 آذر، نوایر 22)

آذربایجان میلی مجلسي نین اینتیخاباتی دستورو

بسم الله الرحمن الرحيم

بوتون آذربایجان خالقینین مومثیلی و ایرادهسینین نومایندهسي اولان 30 آبان 1324 تبریز شهرینده شیر خورشید سالونوندا تشکیل اولنوموش بويوك موسيسلر مجلسینین قرارینا گوره بو گون آذر آیینین ایکی سینده باشلانیب همین آیین دوردونه قدر بوتون آذربایجاندا مجلسي میلی اینتیخاباتی نین اعلانلارینین اینتیشارینا دستور وئریلیر.

اینتیخابات اعلانیین اینتیشاریندان اوچ گون سونرا بوتون آذربایجاندا اخذی آرا باشلانمالی و اون ایکی آزرده هر یئرده اینتخابات خاتمه تاپمالیدیر.

آذربایجان میلی هیئاتی ریسی- علی شپوستری

نومره 25- تاریخ 1/24/و

میلی مجلس اینتخاباتینی هانسی شو عار ایله ایجرا ائتملی بیک؟

آذربایجان خالقینین ایدارہسینی تمثیل ائدن بو بویوک میلت کونقرہسی اوزونو موسیسلر مجلسی آدلاندیریپ، تنزلیکلہ خالقیمیزین داخلی موختاریتینی تامین ائتمک اوچون میلی مجلس اینتخاباتینین دستورونو وئردی.

بو میلی مجلس آذربایجان خالقینین سرنیویشتینی موعین ائتمک. اونا ترقی و سعادت یوللارینی آچماق اوچون اساسی بیر واسیطہ دیر.

بیز آرزو ائدیریک بو میلی وظیفہنی ایفا ائتمک اوچون بوتون میلت طبقہ، صینف نظرده توتمایب سئچکیلرده ایشتیراک ائتسین. بیز فیرقہمیزین نامزدلرینی کئچیرتمگی فقط ساده نیطق و یازی واسیطہسیله تبلیغ ائدہجک. آیری دستہ و شخصلردن گئنیش دایرہده سئچگیلرده شیرکت ائتمہسینه ایمکان وئرمہجیبیک.

بونو اینکار ائتمک اولماز کی، آذربایجان کندلیسی دموکرات فیرقہسینی اوز رهبر و ناجیسی حساب ائدیپ، اونون وئردیگی نامزدلری اینتخابات ائدہجک و اونون ویجدانی و ایمانی ایستہدیگی کیمی موقدراتینی فیرقہ رهبرلرینه تاپشیرماقدان چکینمہجکدیر. بونولا بئله بیز بوتون فیرقہ عوضولریندن ایستر مرکزده ایسترسہ شہریستانلاردا، عموم خالق ایشتیراک ائتمگہ تبلیغ ائتمہلرینی طلب ائدیریک.

بو میلی بیر ایشدیر. بورادا ایکراه و مومانیعت بویوک بیر خیانت دیر. قوی هر کس ایستہبیر اوزونو نامزد گؤسترسین و هر کس آرتیق رای آماغا موقوف اولورسا وکیل سئچیلسین.

مخصوصن اعلانلاردا نامزدلرین آدلارینی یازیب اینتیشار وئرمک، امنییتی خلدار ائتمہیب، خالق وحشته سالمادان تشکیل تاپان بیغینجاقلار، میتینقلر و مجلسلر مطلقن آزاد اولمالی و هر کس ایستہدیگی شخصی نامزد ائدیپ اونو خالقا تانیمالی دیر.

مجلس موسیسانیمیز، مجلس شورایی میلی نین اینتخابات نیظامنامہسینده اولان نواقیصی نظرده توتوب داخلی میلی مجلسیمیزین دموکراتیک اساسلار اوستونده قورولماسینی تامین ائتمک قصدی ایله اینتخابات حوزملرینین سایینی آرتیریپ، بخشلره ایمکان وئرمیشدیر کی، اوزلری مستقیمن ایستہدیکلری اشخاصی اینتخابات ائده بیلسینلر. شہرلرده ایسه تقریبین کندین دخالتی اولمادان اینتخابات ایشی مستقیل صورتده آپاریلمالی دیر.

بو مجلس شورایی میلی اینتخاباتی تغییر وئریپ اونو داها دموکراتیک بیر اوصول اوستونده قورماق اوچون قییمتلی بیر آزمایش دیر.

بونان علاوه داخلی نیظامنامہمیز، اینتخابات گونونو آلدیب عوضینده صاندیققلارین میقدارینی گئنیش بیر دایرہده آرتیرمیشدیر.

بو واسیطہایله تهدید، تطمیع و سایر خیلاف قانون حرکتلرین قباغی جیدی صورتده آلینجاقدیر.

هله نیظامنامہ موجیبینجه تعیین اولونان 5 گون رای وئرمک مودتی ده هر دؤورده بیر گون آزالیب نہایت بوتون دموکراتیک اولکلرده اولوغو کیمی بوتون آذربایجاندا موعین بیر گونلرده خالق اوز رایینی وئرمگہ موقوف اولاجاقدیر.

بیرده بیزیم بویوک کونقرہمیز ان بویوک بیر ایشه ایقدام ائدیپ آنا و باجیلاریمیزین دا اینتخاباتدا شیرکتینی جایز گؤرموشدور.

بو ایسه ریضاشاهین حوققبازلیق ایله خانیملاریمیزا بازیچه، عروسک و لهو و لعب واسیطهسی اوچون وئردیگی ظاهیری آزادلیغی رد ائدیپ نسلیمیزی تربیت ائدن آنا و باجیلاریمیزین اینسان مقامینا یئتیشمهسینه و اونلارین بؤیوک و موقدس سایدیغیمیز آنا آدینی داشیماغا لاییق اولماسینا ایمکان وئرن بؤیوک بیر واسیطه‌دیر.

الته نیظامنامه‌میز سابقه‌سیز اولدوغو اوچون نوقصانسیز دئییلدیر. بو نوقصانلار آزماییشن سونرا رفع اولوب گئت. گنده دوزگون و خالقیمیزین احتیاجینا و اخلاقینا موتناسیب بیر حالا گله‌جکدیر.

بونلارین هامیسی ایله برابر خالقیمیز و بوتون دونیا بیللملی‌دیر کی، بیز هئوچه ایله ایرانین تجزیه‌سی و یا آذربایجانین ایراندان آیریلماسینا یول وئرمک ایسته‌میریک. بیز مشروطه و ایران بایداغینا صادیق قالیب ایران تورپاغینین تامامیتینی حیفظ ائتمگه وار قووه‌میز ایله چالیشاجایق.

خالق دوشمنلرین، داخلی و خارجی ایرتیجای عونسورلرین فیتنه‌انگیز تبلیغاتینا باخماییب، بو گونه قدر چالیشیب اوز مرامیمیزی صلح و آرامیش یولو ایله تعقیب ائتمیشیک. بوندان سونرا دا بو سیاستی وار قووه‌میزله تعقیب ائده‌جیمیک. اگر دولت مامورلارینین ایچریسینده میهنپرست و عاقیل آدمالار اولوب، امنیه تشکیلاتینین کندلرده یاندیردیغی آتش و یاراتدیغی جهنمین قاباغینی آلماق یولوندا جیدی قدم گؤتورولسه‌ایدی، حتا کندلرده ایش بو یئره چیخمازایدی.

اگر بیر گون حقیقی بیر محکمه ووجودا گلرسه اورایا تقدیم ائتمک اوچون بیزیم کندلرده ووجودا گلن حادثه‌لرین حقیقی سببلرینی ثبوت ائتمک اوچون اینسانلاری حئیرته سالاجاق قدر اسناد و مداریکیمیز واردیر.

هر حالدا فیرقه رهبرلری و عموم آذربایجان خالق اوزونون میلی وظیفه‌سینی صداقتله ایجرا ائدیپ مجلس میلی اینتیخاباتینی ووجدان و ایمان و صداقتله یئرینه یئتیرملی‌دیرلر.

مخصوصن فیرقه ایشچیلرینه توصیه ائدیریک اینتیخابات ایشینده دوغرولوق و صداقت ایله رفتار ائتسینلر. تقلوب، حیله، تهدید و تطمیع اساسن خیانت بلکه جینایتدیر.

میلی مجلس بیزیم ناموسوموز، آنامیزدیر. اونا پیس گوز ایله باخیب تقلوب و نئیرنگ ایله اونون دامن لکه‌دار ائتمه‌یین. قوی سیزین ایسته‌دیگیز شخص اینتیخاب اولماسین، اونون ضرری یوخدور. آما چالیشین ایش دوزگون و صداقتله انجام تاپسین. خالقین ال قولونو باغلامایین! اینانین سیزین یولوز دوز و هدفینیز موقدس‌دیر. ایشی اورک و تمیز اللر ایله انجام وئرمک لازیمدیر.

قوی خالق سیزین صداقتینیزی گوروب حقیقی میلت خادیمی اولدوغوزو یقین ائتسین اینانین موفقییت دوغرولوق‌دادیر.

اینتیخابات شو عارلاریمیزی اونوتمایین.

یاشاسین میلی موختار بیتمیز! یاشاسین میلی دیل و میلی فرهنگیمیز!

یاشاسین دموکراتیک ایرانین تاملیت و ایستقلال!

بیز ایرانین مرزلرینین ایچریسینده بوتون دونانین موترقی میلتلری کیمی اوز ائومیزین آقاسی اولماق، اوز میلی دموکراسی اوصولوموز ایله ایداره ائتمک ایسته‌میریک.

ایرانین سعادت و ایفتخار اتینا همیشه اولدوغوموز کیمی بوندان سونرا دا اوزوموزو شریک حساب ائده‌جیمیک.

میر جعفر پیشه‌وری

«آذربایجان» سوماره 63 آذر 5 نوایر 26

آذربایجان مجلس موسیسان میلی سنین قرارلاری

سه شنبه گونو، آبان آیین ۲۹- دا آذربایجان خلقی نین بؤیوک میلی کونفرسی، آقای پیشهوری نین عمومی اوضاع حقیقده وئردیگی معلوماتی موادکیره انتدیکن سونرا آشاغیداکی قرارلاری ایتیفاق آراء ایله قبول اندیر.

۱- بؤیوک دموکراتیک میلترین فداکارلیغی نتیجه سینده دیکتاتورلوق، زورگولوق و نژاد اوستونلویو تبلیغ ائدن قولرین ابدی اولاراق بیخیددیغی و بوتون میلتره اوزونو ایداره انتمک، اوز موقدراتینا حاکیم اولماق ایمکانی و یجودا گلدیگی حالدا، آذربایجان خلقی تمام معناسی ایله بیر میلتم کیمی آیاغا قالخیب اوز طبیعی و قانونی حقیقه، اوز گوجو ایله مالیک اولماق ایستهیر.

۲- خلقیمیز سوء تفاهم و توهملره یول وئرمهک اوچون اوز موقدراتینی اله آلدیغی حالدا، اولکه میزین ایراندان آیریلما ماغینی اعلان اندیر و بوتون ایران خلقلری ایله قارداشلیغینی حفظ انتمگی اوزونه وظیفه بیلیر.

۳- میلی کونفره آزادلیق دشمنلری نین ایفتیرا و توهملری نین ایندین قباغینی آلماق اوچون آچیق و آیدین صورتده آذربایجانین ایراندان آیریلما سینی و یا اونون آیری مملکته ایلحاق انتیشاراتینی جیدی صورتده تکذیب اندیر.

۴- آذربایجان خلقی مشروطه اوصولونا صادق قالیب، قانون اساسی نین دموکراتیک اصل لرینی ایجرا انتمگه چالیشما جاقدیر.

۵- عمومی مشروطه قانونلارینی موراعات انتمکله برابر آذربایجان خلقی اوزونون داخلی ایشلرینی ایداره و میلی موختاریتینی تامین انتمک اوچون قانون اساسیدان ایستیفاده اندیب، انجومن ایالتی تشکیلاتینی بیر قدر گئنیشلندیریب، اونا مجلس میلی آدی وئریر. ایران داخلینده ایرانین تمامیت و ایستقلالینی هنجوجهله خلل دار انتمه دن، اوزونون میلی حؤکومتینی و یجودا گنیریر.

۶- بؤیوک خلق میتینقلری نین قرارینا گوره خلق کونفرسی آذربایجان دموکرات فیرقه سینی رهبرلیگی ایله، مجلس میلی و ویلایت انجوملری و مجلس- شورای میلی انتخاباتی نین فؤوریتله باشلانماسینی قرارا آلیر.

۷- هر بیر میلتم اوز موقدراتینا حاکیم اولماسی او وقت ایمکانپذیر اولای بیلر کی، او میلتم یاشادیغی اولکه نی ایداره انتمک اوچون اساسی قانونلارا مالیک اولای بیلسین. بیز چوخ باخشی بیلیریک کی، تهراندا تمرکز تاپمیش مورتجعلر خلقیمیزه بو ایختیاری وئرمیه جکلر. بلکه اوزلری نین خاین ایراده لرینی خلقه و مملکته تحمیل انتمک اوچون بیزیم قباغیمیزا انگلر ده چبخارتماقدان گوز یومماق ایسته مییه جکلر. اونا گوره بؤیوک کونفره خلقیمیزین آرزو و طلباتینی عملی انتمک اوچون جیدی قدم گؤتوروب، اوزونو موسیسلر مجلسی اعلان اندیر. میلی موختاریتیمیزی مؤحکم پایه اوستونده قورماق اوچون مجلس میلی و یجودا گنیریر.

۸- طبیعی دیرکی سیاسی، میلی، ایقتیصادی و مدنی موختاریته مالیک اولمادان میلی موختاریت بوش سوزدن عیبارت اولوب، قالار. بو نقطه نظرین مجلس- موسیسان، میلی بیر حؤکومت بارانماسینی و مستقیم داخلی ایشلریمیزین بو حؤکومت واسیطه سی ایله ایداره اندیلمه سینی تاخیرسبز بیر صورتده لازیم گؤرور.

۹- مجلس میلی انتخاباتی قورتاریب، میلی حؤکومت رسمیت تاپان گونهدک، کونقره اؤز نمایندهلریندن ۳۹ نفرلیک هئیات- میلی نامی ایله بیر هئیات اینتیخاب اندیر و قبول ائتدیگی قرارلارین اجراسینی بو موقتی هئیاته تاپشیریر •

۱۰- بو هئیات، مجلس میلی تشکیل تاپان گونه قدر آذربایجان خلقی نین میلی ایشلرینی ایداره ائدهجک، مجلس میلی تشکیل اولان کیمی اونون وظیفهسی خاتیمه تاپمیش اولاجاقدیر •

۱۱- مرکزده و شهرستانلاردا باشلانان اینتیخاباتی تامین ائتمک و هئیات- میلی نین امنیتی حیفظ ائتمک اوچون میلی کونقرهیه هر نؤوع تدبیر گورمگه گننیش ایختیار وئرلیر •

۱۲- میلی کونقره، دؤلت ایدارلری نین باشیندا دوران مامورلاردان میلی هئیاته تابع اولوب، اونون گؤستریشلرینه و نظارتینه ایطاعت ائتمگی طلب اندیر و بونون خیلافینا رفتار اندیب، اؤزونو حاکیم مطلق گؤستمک ایستهنلرین تئزلیکله دؤلت ایدارلریندن ایخراجینی لازیم گؤرور •

۱۳- میلی کونقره بوتون دؤلتی مدرسهلرده آذربایجان دیلی نین، مجبوری صورتده تدریس ائدیلمهسینی میلی هئیاته تاپشیریر و بو میلی وظیفهسی انجام وئرمگه مانع اولانلاری آذربایجان خلقی نین دشمنی حساب اندیب، اولارین ایرتیجایی فیکیر و خایانه حرکتلرینه مانع اولماق اوچون، جیدی تدبیرلر گؤرسون •

۱۴- کونقره پلیس، ژاندارم و ارتش تشکیلاتی نین ترکیبینی پوزماق فیکیرینده دگیلدیر. اولار اؤز رسمی لیباس و درجهلرینی حیفظ و وظیفهلرینی انجام وئرمگه داوام اندیرلر. لاکین اگر اولاری ایداره ائندلردن، بیزیم میلی موختاریتیمیزین علنیینه بیر ایش باش وئرسه، میلی هئیاته ایختیار وئرلیر کی، اولارین خیانتلری نین قباغینی آماق اوچون جیدی تدبیرلر گؤرسون •

یئنه اینتیخابات باره سینده

بو گون شهریمیزده هئیات میلی طرفیندن اعلان اولونان انجومي میلی اینتیخاباتی باشلانیر. خالقیمیز اوچون ناگهانی و بیسابقه اولان بو ایش اولسون کی، بئش گون حاضیرلیق مودتی آز ایمیش. بونونلا بئله جاماعات آراسیندا بؤیوک حرکت موشاهیده اولونور. کئچن ایل مجلس اینتیخاباتیندا تبریز شهری اون مین رای وئرمیشدی. بونون یاریدان یوخاریسی آزادیخاه نامیزدلره وئرلمیشدی. مثلا فیرقه میزین رییسی آغایی پیشهوری بیرینجی نوماینده اینتیخاب اولونوب بئش میندن زیاده سس آلمیشدی. اوندان سونرا آیری آزادیخاهلار ردیف ایله اکثریت قازانمشلار.

بیرلشمیش آزادیخاهلار ایله مونفرید نومایندهلر آراسیندا عجیب بیر تفاوت نظره چارپماقدا ایدی. ان مشهور و نوفدلو نومایندهلر میندن زیاده رای قازانا بیللمیشلردی. بوندان علاوه شهر انجومي اینتیخاباتی دا گؤستردی کی، تبریز شهری آزادیخاهلار اوجاگی و قالاسیدیر. بو اینتیخاباتدا آزادیخاهلار ایستهن نامیزدلردن اینتیخاب اولمایانی اولمامیشدی.

هئیاتی میلی اینتیخاباتینین نیظامنامهسی موجبینجه شهر موسقیل صورتده رای وئرمجک، کندلرین نومایندهلری ایسه کنده مخصوص اولوب شهره قاریشمدان اینتیخاب اولاجاقدیر. بو سببه ایندین شهرده آزادیخاهلارین موفقیتینی پیشگولوق ائتمک ایغراق اولماز.

بو ایل، احتمال شهر حوزمسیندن داها آرتیق رای توپلانسین. اوندان اؤترو کی، خالقین دموکرات فیرقهسینه ایمان و علاقه سی فؤوق العاده قووتلیدیر.

کنجیش مجلس شورایی میلی اینتیخاباتیندا یوزدن زیاده نامیزد وار ایدی. و اخذ رای ایگیری گون داوام ائتدی. ایندی ایسه تئهراندان عادت موجیبینجه تبریزه اینتیخاب اولماق اوچون گلنلرین اومیدی کسیدیکینه گوره داوطلبلرین سایه محدوددور. اخذ رای بئش گوندن آرتیق اولمایاجاق، بونولا بنله بو سئچگیده اون میندن زیاده رای توپلانماسی احتمالی قوی دیر.

فیرقه‌میزین نوفوذو او قدر چوخ و اینتیظامی او قدر مؤحکم‌دیر کی، بو اینتیخاباتدا هر کسی نامیزد گؤسترسه خالق طرفیندن اینتیخاب اولونا بیلر. بونولا بنله فیرقه اؤز پرنسیپلرینه صادق قالب موختلیف طبقه‌لره منسوب اولان موتنفیذ، بیطرف شخصلرین اینتیخاب اولماسینا ایمکان وئرجه‌دیر.

بو دموراتیک تبریز، حئی شهرستانلاردا بنله نظری جلب ائتمکده دیر. بونولا دمورات فیرقه‌سی میلی موختاریتی خالق اوچون و حقیقی خالق حاکیمیتی ووجودا کتیرمک اوچون تحصیل ائتمگه چالیشدیغینی ایثبات ائدیر.

بوتون فیرقه عوضولری گرک مرکزی کومیتهمیزین گؤتوردوگو بو خط حرکتی جیدی صورتده تعقیب ائدیپ اونون گؤستردیگی نامیزدلری اینتیخاب ائتمک یولوندا جیدی فداکارلیق گؤسترسینلر. هر بیر دمورات آزی بئش نفر بیطرف حاضر لاییب اینتیخاباتدا اولارا شیرکت وئرمله‌دیر. گوج بیرلیکده، بیرلیک ایسه فقط تشکیلات بایداگی آلتیندادیر.

میر جعفر پیشه‌وری

("آذربایجان" شماره 64، آذر 6، نوایبر 27)

تهران بو موعامیله‌ده قازانا بیلمز

کنچن شوماره‌میزده شمشک کارگرلرینین عریضه‌سینی درج ائتدیک. بو عریضه‌ده تئهران حؤکومتی‌نین آذربایجانلیلار ایله ائتدیگی وحشیانه رفتاردان فجیع بیر پرده تصویر ائدیمیش عوموم ایران صنایعی و دمیر یوللارینی ووجودا کتیرن آذربایجان ایشچیلریندن بیر دسته هامان عریضه واسیطه‌سیله اؤز آنا یوردونا موراجیعت ائدیپ اؤز دوغما قارداشلاریندان کؤمک ایسته‌میشلردی.

کؤمور معدنلرینین قارنلیق و مسموم ائدیجی یئرآلتی دالانلاریندان قان تر تۆکن بو فعله‌لری آذربایجانلی اولماق و آذربایجان دیلینده دانیشماق اوچون تئهران دؤولتی‌نین مامورلاری دؤیوب، ازیب، اولدوروب، زیندانلارا دولدورماق ایله خالقیمیزدان اینتیقام چکمک ایسته‌یر.

بونون نظیری تئهرانین خیابانلاریندا و قهوه‌خانلاریندا دا نظری جلب ائتمکده‌دیر.. پولیس و ارکان حرب طرفیندن تحریک و تجهیز ائدیمیش چاقوکنش‌لر و باش‌کسنلر ایندی تئهرانین کوچه‌لرینده آذربایجانلی شیکارینا چیخیر، سیلاحسیز و زحمتکش هموطنلریمیزین قانینی آخیتماقدان ذوق آلیرلار.

اینکار ائتمک اولماز کی، آذربایجانلی اللی ایل فارسی دانیشسا یننه ده میلی لهجه‌سینی دگیشه‌بیلمز. مثلن دوکتور ریضازاده شفق قیرخ ایل فارس‌لار ایله موعاشیرت ائدیپ عالی مدرسه‌لرده فارسی ادبیاتی موعلیمی اولدوغو حالدا، آغزینی آچان کیمی آذربایجانلی اولدوغو آشکارا چیخار. بو جه‌تدن هئچ بیر آذربایجانلی اؤز ملیت و دیلینی گیزلتمگه قادیر اولما بیلمز. تازا فلکه باش اگمک ایسته‌میب، اؤز میلی غورورونای علاقه‌مند اولان آذربایجانلی هئچواخت دیل و ملیتینی اینکار ائتمز. اونا گوره پیچاق‌چکنلر اوچون اولناری تاپماق و اولنارین مردانا خاصیتلریندن نامردانا ایستیفاده ائتمک موشگول دئییلدیر.

تئهراندان گلن موعتد آدمالاردان بیری دئییردی کی، آرتیق اورادا آذربایجانلیلار اوچون یاشاماق غنیر مومکون بیر حالا گلیمشیدیر. حنا کور میر جاواد ایله ریضازاده‌یه ده انشیتدیگیمیزه گوره فارس پیچاقچیلاری پاداش اولراق دادلی کؤتک ووروب گؤزلرینین آلتینی قارالتمیشلار.

بیز میلیتیمیزه خیانت اندیب اونی سئید ضییا کیمی آچاقلارا ساتانلاری اوزوموز تنبیه ائتمگی ترجیح وئریریک. اونلارین آذربایجانلی نامینا بییگانلر طرفیندن تحقیر اولماسی بیزیم خوشموزا گلن ایشلردن دئییلدیر.

اما کارگر دستلری و بیطرف آذربایجانلیلار، مخصوصن میلی غورور و میلی حیثیتی حیفظ ائتمک ایستهین شرافتلی و مرد هموطنلریمیزین حوقوقندان مودافیعه ائتمکده موسامیحه ائلمک بیزیم عقیده میزجه خیانتدیر.

اگر تهران بو خایانه حرکت تئزلیکله آخیر قویمازسا، بیز ده هاما تددیر ایله جواب وئرمگه مجبور اولاجغیز.

اگر تهراندان آذربایجان دمورات فیرقه سینین طرفدارلیغی و یاخود آذربایجانلی لیک جورم ایسه، آذربایجاندا اونی جورم حساب اندلر جانی و خاین حساب اولونوب موزات اندیله جکدیر. ایش بئله گندرسه بیزده خالقیمیزین الینده اولان واسیطه لردن ایستیفاده اندیب زیندانا زیندان ایله جواب وئریریک. تهران ایسه بو موعامیله دن منفعت آپارا بیلمز.

میر جعفر پیشه وری

«آذربایجان» شماره 65 آذر 7 نوایبر 28

ایستعمارچیلارین تهدیدی بیزی توتدوغوموز حاق یولدان قایتارا بیلمز. یا اولوم، یا آزادلیق، اوچونجو یول یوخدور

بیز هئج بیر قوم و هئج بیر میلت و هئج بیر جاماعاتا دشمن دئییلیک. اوزوموزه روا گوردویوموز یاشاماق و ترقی ائتمک وسیله لرینی اوزگهلر اوچون ده روا گوروب بو گونده کیمسه نین ترقی و تالیسینه موخالیفت ائتمه میشیک. حتا، تهران قوامی حوکومتینین آزادلیغیمیز علییه نه ایشلمکده اولدوغو خایانه تددیرلری ده فارس میلیتین حسابینا یازماق ایسته میریک. میلی آثارت و قبا ایستیداد اوصولونون مزه سینی آنلادیغیمیزا گوره اسیر میلتره اورگیمیز یانیب، اونلارین آثارت و ایستئنمار بویوندورغو آلتیندان خیلاس اولماقلارین صمیمی- قلبدن آرزو ائدیغیمیز حالدا، زولفی- یاره توخونماق قورخوسوندان اونلارین آزادلیق حرکاتی حاقیندا نهایت درجه ائهییات ایله دانیشماغا آدت ائتمیشیک.

عاصییا، اوسترالییا و آفریکا قیتلرینده ایستئنمار هالیندا یاشایان بدبخت و بیچاره اینسانلارین فلاکتلی هالی بیزی موته سیر اندیر. بیر اوووج قان ایچن موهافیزکارلارین حیسه تامینین قوربانی اولان بشر سیزیلتنیسی بیزی آغلادیر. اما نه ائتمه لی کی، ملعون دیپلوماسی مولا حیظله ر بیزی سوسدوروب روحوموزدان قویان اعتیراض سسلریمیزی دوداقلاریمیزدا قورودوب، فضا یا چیخماغا ایمکان وئرمیر.

بیزیم اسیر هیندوستان، بیچاره عرب دونیاسی، مظلوم یونان جاماعاتی، واختی ایله بویوک مدنیته مالیک اولان یازیق میصیر اهالیسی باره سینده دئمه لی سوزلریمیز چوخدور. نه ائتمه لی کی، قونشولوق مولا حیظه سی ایله ویجدانیمیزین وئردیگی عذابا موتمیل اولوب سسیمیزی چیخارمیریق. فارسلا رین گوزل بیر مثلی واردیر: (گر به بده کار چیز ی نگو یی، بستانکار میشود1). بو تامامیله دوغردور. بیز دونیانی آثارت آلتیندا ساخالیان ایستئنمارچیلارین قونشولوغونو مولا حیظه اندیب ساکیت اولدوغوموزدان اولار سو- ایستیفاده اندیب، بیزیم ساده و طبیعی حاقیمیزی پایمال ائتمک اوچون اینسانلاری تحقیر ائدن و ادبلی آدمالارا یاراشمایان واسیطه لره ال آتماقدادیرلار.

بیز هیندوستانی، عرب دونیاسینی، میصری، بیلاخره اوز وطنیمیزین اساس ثروتینی تشکیل ائدن جنوب نفث معدنلرینی آزاد ائتمک شو عاری ایله ایشه باشلامیشیق، ایستعمارچی و خالقلارین قانلارینی سوران موحافیظه کار دؤولتلرین داخیلی و خصوصی ایشلری ایله ده ایشیمیز یوخدور. ساده بیر صورتده اوز ائومیزی ایسته دیگیمیز کیمی ایداره ائتمک ایسته میریک. بونا ایسه ایستعمار دونیاسی تحمل ائتمک ایسته میر.

نه ائتمه لی، میلیتیمیز قرینه لر بویو تحمل ائدیگی آثارت و هرج مرچدن یورولموشدور. ایندی او دا ایسته میر بوتون میلتر کیمی، اوز سعادتینی تامین ائتمک ایمکانینا مالیک اولسون. بو آرزو هئج بیر میلتن دشمنلیگی اوزرینده اساسلانما میشدیر. بیز مین دفعه تکرار

انتمیشیک کی، ایستدیکلریمیز مملکتیمیزین سرحددی داخیلینده محدود اولموشدور. ایراندان هئج وجهله آیریلماق ایستهمیریک و مشروطه اوصولونا دا صمیمی- قلبدن صداقتیمیز واردیر. بونولا بئله ایستعمار هئیکللی دونیانین او باشیندان بیزه قان توتوش حربی گوزلرینی برلیدیب دئییر: یوخ، سیز ده ایرانین بوتون اهالیسی کیمی آثارت حالیندا قالمالسیز. بیزیم مستعمرلریمیزین حیفظ و حراستی بونو طلب اندیر. بیزیم سلطنت و قودرتیمیز میلترین گوز یاشلاری اوزرینده اساسلانمیشدیر. بونو نظره آلمایان میلّت محو و نابود اولماغا محکومدور.

آما بیز اوز نؤوبه میزده یاشاماق ایستدیگیمیز اوچون ایستعمارچیلارین تهدیدینه قولاق آسمایب، آزادلیغیمیزین تامینی اوچون مباریزه نی آخیرا قدر داوام اتندیرمگه آند ایچمیشیک.

«آذربایجان» قرنتی نؤمره 66، 25 نوایبر 1945 جی ایل.

1-ترجمه سی: بورجلویا سوز دئمهن او، طلبکار اولار.

آذربایجان مجلسی میلی اینتیخاباتی مونسایبیتی ایله میلی هنیاتن بیانیه سی

آذربایجان مجلس موسیسان میلی سی آخیر جلسه سینده اوتوز دوققوز نفردن مورکب بیر هنیات (آذربایجان هنیاتی میلی سی آدی ایله) اینتیخاب اندیب آذربایجان خالقینین اساسی آرزولارینین ایجرا سینی بو هنیاته تاپیشیردی.

هنیاتی میلی ایشه باشلایان ساعتان مجلسی موسیسانی میلی نین دستوراتینی جیدی و دقیق بیر صورتده ایجرا ائتمک اوچون فعالیتنه کنجیب و ثابت قدملر گؤتورمگه چالیشدی.

هنیاتی میلی مأموردور آذربایجانین میلی موختاریتینی تامین ائتمک اوچون ایرانین تامامیت و ایستیقلا لینی رعایت ائده رک آذربایجاندا میلی مجلس قوروب و ویلایت انجمنلرینی تشکیل اندیب آذربایجانین کلیه ایشلرینده نظارت و بو تشکیلاتین سایه سینده آذربایجان خالقینین شئونی سیاسی، ایجتیماعی، ایقتیصادی و معاریفینی میلّتین آرزوسونا مونتاسیب بیر صورتده ترقی و ئرمک اوچون لازیمی تدبیرلر گؤرسون. هنیاتی میلی اینتیخاباتین موقدماتینی فراهم اندیب، آرامیش و امنیتین برقرارلیغی اوچون لازیم اولان تدبیرلری آلیب اوز شدید علاقه سینی امنیتین حیفظینه ایبراز ائتمیشدیر.

هنیاتی میلی عومومی صحنی وضعیتی نظره آلا راق اونون تعمیمی و معاریفین ترقیبی و تیجارتین توسیع ه سی و کندلی ایله مالیکلرین آراسیندا اولان ایختیلا فاتی حل و ایشسوزلره ایش تاپماق اوچون اساسلی بیر پروگرام تهیه اندیدیر و امیدواردیر کی، مجلسی میلی نوماینده لرینین موریدی توجهی اولوب اولارین ایجرا سی ایله خالقیمیزین حیاتیندا موختلیف ایجتیماعی و ایقتیصادی تبدولات مشهود اولسون و سعادت قاپیلاری بو فداکار میلّتین اوزونه آچلسین. بو خصوصدا اینتیظاریمیز وار کی، مجلسی میلی نوماینده لری گنجیش قدملر گؤتورسونلر.

آذربایجانین میلی هنیاتی آیری بیر اللر وسیله سی ایله آذربایجان میلّتینه هرج-مرج ایجاد ائتمک تشبوسونده اولان نقشه لر ایله مباریزه و موقابله ائتمگین لازیم اولدوغونو تذکور و ئرمیش و داخیلی مباریزه و داعوا چیخارتماق قصدی ایله آپاریلان مرموز سیاستلره ایشاره ائتمیشدیر.

آذربایجانین میلی هنیاتی بیلیر کی، قوشونون ایصلاح طلب سربازلاری و افسرلری و غیرتلی ژاندارم و شرافتلی پاسبانلار هئج واخت آزادلیغین دوشمنلرینین و آذربایجانین محلی موختاریتی (کی، ایرانین تامامیت و ایستیقلا ل دایره سینده تامین اولونمالیدیر) موخالیفلرینه آلدانماییب اوزلرینی آذربایجان خالقینین صمیمی قارداشلاری بیلیب و ایرتیجاعی عونصورلرین اللرینده آلت اولمایاجادیر.

آذربایجانین میلی هنیاتینی اوز مهم وظایفینی ایجرا ائتمک اوچون خالقیمیزین هر طبقه دن صمیمی حوسن- نیت و حیما یته مستظهدیر.

اینٹیپاریمیز وار آذربایجانین غیور و آزادی طلب خالقی بو موقدس مرام یولوندا یعنی آذربایجانین موختاریتی و ایرانین تامامیت و ایستقلالینی تضمین ائتمکده فداکارلیق و مواجهدندن دریغ ائتمهیب و مجلسی میلی نومایندهلرینین اینتیخابیندا چوخ دیقت ائدهرک آزادیخاه، میلتدوست و وطنپرست اشخاص اینتیخاب ائتسینلر.

آذربایجانین هیئاتی میلی ریسی- حاجی میرزه علی شیوستری

("آذربایجان" شماره 66، آذر 8، نوایبر 29)

خالق بیزیملهدیر

مجلس میلی اینتیخاباتیمیز خالق طرفیندن چوخ جیدی صورتده ایستقبال اولوندو. ایکینجی گونده شهریمیزده یئددی میندن زیاده رای وئرلیدی. واختین آزلیغی و حاضرلیق آپاریلمادیغی نظرده توتولورسا ثابت اولار کی، بو فووقالعاده بیر ایشدیر کی، فقط بویوک اینقیلابلاردا ایتفاق دوشه بیلر.

بیز اینقیلاب فیکرینده دئییلیک. لئیکن خالقیمیزین روحوندا بویوک اینقیلاب وجودا گلیمشدیر. خالق چوخ نئز بیر زماندا اوزونه یول آچیب حاکمیت قازانماق ایستهیر.

کنچن دوره مجلسی شورایی میلی اینتیخاباتینا دؤولت مأمورلاری واسیطهسیله یوز مین تومن پول خرج ائدلمیشدی. مونفرید شخصلر و جمعیتلر طرفیندن صرف اولونان مخاریج یاریم میلیونا بالیغ اول بیلردی. فقط حاجی زینالعابدین رحیمزاده خویی ائشیتدیگیمیزه گوره یوز مینهک خرج ائتمیشدی. بیزیم میلی اینتیخاباتیمیز ایسه اوراق و اعلاناتی نظرده آلماساق خالق طرفیندن وئرلن بیر ایکی مین تومندن چوخ اولمایان اعانه واسیطهسی ایله انجام تاپاجقدیر. شاید بو ایشده اوزاق باشی مین بئش یوز تومندن یوخاری مصرف اولونماسین. دئمک بو بویوک ایش مجانی اولاراق خالقین احساساتی و آرزوسو ایله دوزملیر.

ایندی شهریمیزده بو ایش ایله دایمی صورتده مشغول اولانلارین سایي تقریبین یوز الی نفره بالیغدیر. بونلارین هامیسی مجانی اولاراق اوز میلی وظیفهلرینی انجام وئریر. بیری گلدیکده اوز جیبیلریندن ده خرج ائتمکدن چکینمیرلر.

بو گؤستریر کی خالق آراسیندا شدید میلی تعصوب وجودا گلیمشدیر. تئهران رادیوسونون حیلهگر ایدیعاسی کیمی یوخ، بلکه خالقیمیز اوچون اورکدن آذربایجان آدیندان عزیز بیر کلمه یوخدور. "آذربایجان آذربایجانلاریندیر!" شوکاری خالقا شدید بیر صورتده تکان وئرمیشدیر.

خالق اوز میلی ایرادهسینی مرکزلدیرمک اوچون ساعاتلار ایله اینتیخابات صاندىقلارینین قاباغیندا نوبهیه دورور و تعریفهنی آلدیقدان سونرا اوزونو سعادتمند حساب اندیب اونو خوشبختلیک تیلیسیمي کیمی قونونا قویوب بیرینجی مجلس میلی اینتیخاباتیندا شیرکت ائتمک ایفتیخارینی اؤولادی اوچون یادیگار قویماق مقصدی ایله اونو ساخلاماق و گلجهک نسله یادیگار قویماق ایستهیر. فیرقهیمیزین قودرت منبعی ایسه بو پاک و موقدس احساسات دیر. بو احساسات، بو نیت و بو فداکارلیق ایله قازانیلان حاکی هئج بیر گوج پایمال انده بیلمز. خالقین ایرادهسی مؤحکم قایالار و پولاد داغلاردان مؤحکمدیر.

بو ایراده آذربایجاندا میلی موختاریت یاراتماغا قرار وئرمیشدیر. بو هر قیمته اولور اولسون یارادیلماقدیر.

میر جعفر پیشهوری ("آذربایجان" شماره 67، آذر 9، نوایبر 30)

آذربایجانلی هموطنلر

نئجه كي، بيليرسيز موكررن اوز شديد علاقه ميزي آذربايجانين هر يئرینده امنيتين حيفظينه دئميش و امنيتي پوزماق خالقي ايضطيرابا سالماق اوچون آينان تدبيرلرين قاباغيني آلميشيق. مخصوصن تبريز خالقينا موتذکير اولموشوق كي، امنيت دوشمنلرينه و اونلارين آپاردیقلاري مرموز سياستلره آدانماسين و موضطريب اولماسينلار. بو مصنوعي خبرلري او کثيف و ايرتيجاعي اللر كي، خالقين وحشتيندن سو ايستيفاده انديب اونلاري سويماق خياليندا ديرلار اينتیشار وئريرلر. آذربايجانين ميلي هئياتي لوزومن اعلام اندير: بو مؤوقعهه كي، آذربايجان خالقي اوز صميمي علاقه سين امنيتين حيفظينه گؤستمه ليدير، امنيتين ضيدينه اولان تشبوئلره عملن حوسن-نيت ايله موقابيله و ايراز انتسين و بو اعلاميه نين مفادين نطره آليب بيلسين كي، آذربايجانين ميلي هئياتي آذربايجانين هر يئرینده هرچ-مرج و ايختيال توليد ائتمک ايسته ينلري هر ايسم و عونواني ايله اولورسا اولسون و ايضطيراب ايجاد انديب شخصي و مادي ايستيفاده لر اوچون ايجادي وحشت انله ينلري آذربايجانين و ايرانين تاماميت و ايستيقلاي دوشمنلري کيمي تانیيب اونلارين بو خيانتکارانه تشبوئلرينه مومانيعت اندهجکدير.

آذربايجانين هئياتي ميلي ريبيسي- حاجي ميرزه علي شبوستري

("آذربايجان" سوماره 66، آذر 9، نويابر 30)

اون مين نفر ليک ميتينق

آذر آيينين 8 ده آخسام ساعات 4 ده ميلت باغيندا آذربايجان دمورات فيرقه سي و ايتيحاديهي کارگران طرفيندن تشکيل اولونموش ميتينقي آغايي محمد بيريبا آچدي.

آغايي پيشهوريبه سؤز وئريلدي. آغايي پيشهوری آذربايجانداكي فلاکتدن بحث انديب اونون عيلت و موسيبيلريني موفصل صورتده شرح وئرديکن سونرا فقط و فقط ميلتين قورتولوشون و آذربايجان اولکه سينين سعادتين دمورات فيرقه سينين تشکيلينده گوردويونو بيان ائندي.

ناطق تهران حؤکومتينين آذربايجانا لاقئيد باخديغيندان بحث انديب نيطقين آخيري ندا سؤيله دي: هر ميلت اوز موقدراتيني اوزو تعيين ائنديگي کيمي آذربايجان خالقي دا گرک اوز سرنؤيشتيني اوزو موعين انتسين.

آغايي پيشهوری اينتخاب مؤوضوعوندان دانشب جماعاتي رای وئر مگه دعوت ائندي و بو تاريخي رايين بؤيوک اهميته ماليک اولاجا عين بيلديردی.

ناطقين سؤزلري بؤيوک آلقيشلار لا ايستيقبال اولوندو.

سونرا آغايي ايلهامي خولاصه صورتده آذربايجانين گله جگينه و دمورات فيرقه سينين فعاليتينه راجع صؤحبت ائندي.

ميتينقين آخيري ندا آذربايجان دمورات فيرقه سي طرفيندن تعيين اولونموش کاندیدلرين آدلاري اوخوندو. ميتينق بؤيوک روح يوکسکليگي ايله خاتمه تاپدي.

("آذربايجان"، سوماره 67، آذر 9، نويابر 30)

بؤيوک ايشدن کيچيک ايستيفاده ائدنلره نيجات يوخدور

فيرقه ميز خالقين سعادتيني تامين ائتمک يولوندا بؤيوک بير قدم گؤتورموشدور. بو قدمين ايکي بؤيوک فايداسي واردير. اولي خالقimiz اوز ايراده سي ايله قازانديغي حاق و ايختياردان ايستيفاده انديب بئکار ليغا آخير قويماق آساييش، و امنيتي تامين ائتمک، شهرلري خرابه زار حاليندان چيخارماق، کندلرده ژاندارملارين يانديردیقلاري ظولم آتشي ني سؤندورمک و بونلار کيمي سايسيز- حسابسيز آني و فؤوري

دردلره چاره تاپماق. ايکينجي ترقی و تعالی قاپيلاريني ميلتين اوزونه آچيب مملکتين موترقی و مدني بير مملکت اولماق شرايطيني تکامل بولو ايله وجودا کتيرمکدير.

بو بؤيوک ايشلر اوچوندور كي، فيرقهميز ياراديليب، اونون قهرمان فدايلري گنج- گوندوز يوخو و ايستيراحتي اوزلرينه حرام انديب شهرلرده و کندلرده جان و ديل ايله خالقي تشکيل انديب اوز ميلي وظيفهسيني آنلاماغا چاليشيرلار.

ايشلر يميز ايله ياخيدان آسينا اولانلار جاوانلار يميزين فعاليت، اينتظام و فداکارليغيدان حثيرت ائتمکدن اوزلريني ساخلاماغا قادير اولاي بيلميرلر.

بوتون اولکه آياغا قالخيب فعاليته باشلاميشدير. بو فعاليت اولدوقجا مونظم، اولدوقجا جيدي، اولدوقجا فداکارانه دير. هر کس اوز وظيفهسيني داهدا تئز انجام وئرمک ايستير. هر کس اوز فيرقهسينين تاپشيريغيني يا آرزوسونو انجام وئرمک بولوندا داهدا آرتيق پول خرجهمک، داهدا آرتيق شهامت بروزه وئرمگه جان آتير.

ايش ايشي کتيرير. هر بير موفقيت ايکينجي موفقيته زمينه يارادير. بو دا خالقين اوميديني آرتيريب اونو ايشه چکير و اونون قودرتيني تشکيلاتين اطرافيندا تمرکز وئرير.

لندن راديسو کئچن گنجلرين بيرينده گويا دنميشدير كي، آذربايجان ميلي مجلسي اينتيخاباتيندا فقط دموکراتلار شيرکت انديبلر. بو هم دوغرو و هم يالاندير. اوندان اوترو كي، بير آز معدود موغريض و عوام عيده دن باشقا آذربايجان خالقي عوموميتله دموکراتدير. اگر اولنار فيرقهيه يازيلماغا موفق اولماميشلار سا دا اوزلريني فيرقهمن آيري بيلميرلر. ايندي بيزده مخصوصن کندلر و قصبه لرده بؤيوک بير تعصوب ووجودا گلتميشدير. او تعصوبو شرق اهالي سينين روحيهسينه دقيق بير صورتده آسينا اولمايان آروپاليلار اوچون آنلاماق موشکولدور. بيزيم خالقيميزدا بير ائليت دوشونجهسي آر. اونون فيکري و روحيهسي سرمايادارليق دؤوره سينين ايجاد ائتديگي باشلي باشيناليق و اينفيرادي طرز تفکوروندن چوخ فرقلدير. بيزيم خالقيميز چوخ جهندن ائل و طايفا حاليندا ياشايبير و اونا گوره بيزده افراد تک باشينا دوشونمکدن فايدا حيس ائتمير.

کئچن گون اينتيخابات سانديغي نين قاباغيندا بير قوجا مريض خانما تصادوف انديلميشدير. کونجکاو بير فيرقه عوضو اوندان "سني بو خسته حالدا گليب راي وئرمگه وادار ائدن سبب نه اولموش- " دئيه سوروشموشدور. ياشلي آنا گوزل آذربايجان يميز کيمي تبسوم انديب دنميش: "بالا مگر ائشيمه ميسن كي، پالازا بورون ائل ايله سورون؟ ائل گليب من ده گلشيم. من كي، ائلن آيريل بيلمرم".

بو سوزون معناسيني لندنده ياشايب حياتين هدفيني اوز معناعاتي گودوب، اوزو فردي آزادليغيني دوشونن سياستمدارلار آنلايا بيلمزلر. اونو فقط شرقين پوزولماميش ائليت روحيهسي ايله آسينا اولانلار آنلايا بيلرلر.

شهر يميزده هر محله نين اوزونه گوره بير ايفتيخاري واردير. کئچن گون "شاوا" دا باشيميزا خيردا بير جمعيت توپلانميشدي. محله نين آخساقالي ائوينين قاپيسيني آچيب متين قديم ايله يانيميزا گلدي. اللريميزي سيخيدقان سونرا دندي:

"سيز بيزيم باشلاديجيميز بؤيوک ايشي آخيره اپاراجاقسيز. من بونا اينانيرام. خالق و ائل سيزين داليزجا گندير، ائلده قوت واردير. باخ بيز همين شاوادا اون بنش توفنگچي ايله شوجاع اولدؤوله نين قاباغيني ساخالاي بيليريك. بنش آلتی نفر ايله رحيم خاني شازدا باغيدان قاجماغا مجبور ائتديک". اوندان بير گون اول قوطب مئيدانيندا خيابان اهالي سينين ائليت تعصوبونون شاهيدي اولموشدوق. خيابانلار آغايي موستمعين ائويني اوز محله سانديقلاري اوچون دؤشهيب ايشه باشلاميشديلار. اول محله نين آخساقالاري و باش بيلنلري گليب راي وئرميش، سونرا دا بوتون جامعاتي چاغيرميشلاردي. اورادا بير جاوان چوخ طبعي و ساده بير لحن ايله فيرقهمن خواهش اندير كي، اولنارين ايفتيخاري اولان سالار ميلي نين عكسيني هرگيز سردار ميلي نين عكسندن اوزاق قويماسينلار. او دن بيردي مرحوم شئخين ايشتيباهي بوندا ايدي كي، خيابانلار ي سايمادي، اولنارا پالاز اوغروسو دن ييب تحقير ائلدي. اونا گوره خيابان اهلي اونون آرخاسيندا دورمادي. فيرقه بونو نظره آلمايدير.

کئچن ميلي مجلس اينتيخاباتيندا راي وئرمه ن قصبه لردن بيريسي ده شوبستر اولموشدو. بو ايل آلديجيميز معلوماتا گوره اورادا نئچه مين تعريفه آلميشدير.

بو گؤسترير كي، خالق دموکراتليغي بير ائل کيمي قبول ائتميش و دموکرات فيرقهسيني اوزونون باشي تانميشدير. بو جهندن لندن راديسو دوغرو دنميشدير. اما حقيقت- حالدا ايسه او اوز موخبيرنين غرضينه آلت اولوب و ايرتيجاعي عونصورلرين تحتي تاثيرينده قالماق ايله حقيقتي عكسینه تفسير ائلميشدير.

اینٹیخباتیمیزدا تک فیرقه عوضولری دئییلدیر، بیطرف خالقین هر طبقهسیندن ایشتیراک ائندلر فیرقه عوضولریندن چوخ اولمازسا دا آز دئییلدیر. حَتّی کئچن مجلس اینٹیخباتینی بعضی پوللو و مونتفیذ نامیزدلرین تهدید و تطمیعی نظرده دوتوب تحریم ائدن بازار جاماعاتیندا بو میلی اینٹیخباتیمیزدا چوخلاری ایشتیراک ائتمیشدیر.

مخصوص بعضی شهرستانلاردا اینٹیخابات عمومی شکل آلمیشدیر. هرگاه اینٹیخابات حاضیرلیغی اوچون بیر نئچه گون واخت وئرلیسه ایدی بوتون خالق اوند شیرکت ائتمگه موفق اولاجاق ایدی.

بونلارین هامیسی خالقیمیزین آیللیب اوز فیرقهسینین لایقینجه تانیدیغینی ایثبات ائدیر.

بو بویوک بیر قودرتدیر. فیرقه عوضولری گرک چالیشیب بو قودرتی فیرقهنین آمال و آرزولاری بولوندا ایشلمگه موفق اولسونلار. موتاسیفانه بعضی یئرلرده خالقین قودرتیندن سو ایستیفاده فیکرینه دوشنلرین ده اوزلرینی فیرقه‌میزه باغلامالاری نظره چارپماقدادیر.

بعضی یئرلرده اللرینه سیلاح کئچن بعضی آداملار اوز وظیفه‌لریندن و اوز حودود و ایختیارلاریندان خاریجه چیخماغا دا جسارت ائدیر. مثلا کندلینی اینجیدیر یا اربابین آبارینا ال آتماق ایستیر، یا یولدان کئچن موسافیرین مالینا تاماح ائدیر. بو کیمی حرکتلری بیخیاخت حساب ائدیریک. اگر فیرقه عوضولرینده بنله آداملار گورونورسه فیرقه اولار ایله بیرحمانه و آمانسیز بیر صورتده موباریزه ائدهجکدیر.

بویوک ایشدن کیچیک ایستیفاده ائندلر خالقین دوشمنی دیرلر. خالق دوشمنلرینه نیجات ایوخدور.

آزادیخاه و دموکرات اولان شخص پاک، تمیز و صادق اولمالیدیر. مخصوص کندلرده و شهرستانلاردا اولان فیرقه عوضولرینه جیدن مالیکلرین مالینا و یا جانینا تجاوز ائتمک اکیدن قاداغان اولونور. فیرقه عوضولرینین فداکارلیغی، اولارین صداقتی، دوزلوگو و اینتیظاما تابع اولمالاری ایله تعیین ائدیلر.

فیرقه اینتیظامینی پوزوب فیرقه‌دن ایجاز‌سیز اوز باشینا حرکت ائندلره فیرقه‌ده یئر یوخدور. فیرقه آدیندان ایستیفاده ائدیب خالقین آسایشینی پوزانلار ایله آمانسیز بیر صورتده موباریزه آپاریلاجاقدیر. اول امنیت سونرا آزادلیق. امنیت اولمایان یئرده آزادلیق اولایلمز.

میر جعفر پیشه‌وری

(آذربایجان "شوماره 68، آذر 11، دنکابر 3)

(اذا جا نصرالله والفتح ورايت الناس یدخلون فی دین الله افواجا)

فیرقه‌میزین تزلزلونلایزیر عزم و ایراده‌سی سایه‌سینده ائل ترپندی، خالقین هر بیر ایشه تردود و سویی ظن ایله باخان طبقه‌سی یعنی بازار و ایداره خیدمتچیلری ده میلی مجلسیمیزده شیرکت اوچون نیظامنامه موحیبینجه و میلی هنیاتیمیزین رسمی اعلانی ایله تعیین اولونان مودتین آخیر گونلرینده اینٹیخابات صانیدیقلارینا هوجوم ائدیب رایلرینی وئرمرگه باشلادی.

اگر بو مودتی ایکی گون تمدید ائتمک مومکون اولسایدی فقط تبریز شهرینده یوز میندن زیاده رای وئرلهجک ایدی.

ظرافات دئییل فقط شنبه گونو خالق سککیز مینه بالیغ رای سالمیشدی. بو ایرانین مشروطه تاریخینده گورولمه‌میش بیر ایشدیر.

شنبه گونو صانیدیقلارین قباغینا توپلانانلاری گوردوکده ایسلامین فتح و ظفر گونلری خاطره گلن (اذا جا نصرالله) آییمی شریفه‌سینین حقیقی معناسی نظرده موحسم اولوردو. خالق غلبه‌میزه ایناندیغی اوچون آخین-آخین، دسته-دسته گلیب رای سالییر و آلدیغی تعریفه‌نی بیرینجی مجلسیمیزدن یادیگار اولماق اوزره بویوک خوشحالیق ایله موراجیعت ائدیردی.

بو موفقیتیه ایکی بویوک سبب گؤستره بیلیریک. اولن فیرقه عوضولرینده وجودا گلن درین ایمان و اونون نتیجه‌سینده ایبراز ائدیلن قهرمانلیق، ایکنجیسی خالقین ایچریسینده تولید اولونان اعتماد و اینامدان عیبارتدیر. بو ایش هنوز تشکیل تاپیب گوندن گونه مؤحکم‌لنمکده اولان جاوان فیرقه تشکیلاتی اوچون بویوک بیر ایمتاحان ایدی. فیرقه‌میز فخر و موباهات ایله چیخماغا موفق اولدو.

تئهران دا بۆيوك ايشيميزي اوزاقدان تاماشا انديب موخاليڧ روزنامه لرین هايكوي سالماسينا موتاثير اولان آزاديخواه دوستلاريميز بعضاً بيزه كۆمك يئتيرمك فيكرينه دوشوب بو يا بير آيري آزاديخواهي تشويق انديب تيريزه يولا سالير و انله فيكير انديرلر كي. اولارین رهبرليگينه فيرقه ميزين احتياجي واردير. بو نيتله شهرمميزه واريد اولان آزاديخواه لار ايشيميزي ياخيندان گۆردوكده اوزلرينين ضعفلرينه اعتراف اندير. بو اوچ آي مودتینده فيرقه نين موباريزه و آتش ايچينده يارديب تربيت اتنديگي فعال قوه سيني (كادري) آلقيشلاماق اولاردا ايش اويرنمگه اوزلريني مؤحتاج گۆرورلر.

فيرقه ميزين وجودا گتيرديگي فعال قوه (كادر) سنجي ايشينده اوز قودرت و ايستعداديني بروزه وئردى. دونن مركزي سانديق محلينده ياشلي بير دموراتين 48 ساعات تامام اوز پوستوندا داوام اتنديگي آشكارا چيخدى. بو آدام پوستونو تحويل وئرديكده گولومسونوب "اوز وظيفه مي انجام وئردىگيم اوچون خوشبختم" دئييب ايستيراحت اوچون انوينه قاييتدى.

بيز ده ايندي هامى چاليشير. هامى فعاليت گۆسترير. اوزونون عورضه، لياقت و غيرتيني بروزه وئرمگه چاليشير. قوجا، جاوان، اوغلان، قيز، ياشلي خانيم، بلنى بوكولوب قوجالميش كۆهنه موجهيد، بيلاخره هر كس اوز وارليغي ايله عوموم خالق ايشيني آخيرا يئتيرمك ايستير.

فيرقه ميزين ايچينده عظيم بير قودرت، اينساني حيرته سالان بير اينتيزام وجودا گلמידير. عوضولر آرتيق ترديد و تزلزوله ايمكان وئرمه ييب فيرقه رهبرليگيني جان-ديل ايله بنيمسه ييب ايمان و عقیده اوزره مركزي كوميته ميزين تصميرليني اجرا اندير. ايسلاميتين اول گونلرينده گۆرولموش تعصوب اوزره وظيفه لريني انجام وئيرير. فيرقه دن فقط ساده بير تبسوم آلدقارينا ايفتخار انديرلر.

ايمدي بيزده اولومه گنتمك امري آماغا ايفتخار ائدن جاوانلار تاپيلماغا باشلاميشدير. حقيقي فدايلر ايجتيماعي حياتيميزين هر بير قيسمتينده اوز لياقت و فداكارليقلاريني ايثبات انديرلر.

فيرقه آرتير، و بۆيويور، مؤحكم لاشير.

بو قودرت، بو لياقت و بو ايستعدادا مغرور باشلار دا اگليب خالقين عزم و ايراده سينه تسليم اولور. ميلت يولوندا اولمگه حاضير اولان فدايلرين اللريني سيخير، گنجه گوندوز فيرقه اوچون چاليشان و اونون بو بۆيوك هدف و مقصدينده اله ائتمگه حاضير لاشير.

ايشيميز خالق ايشي اولدو غو اوچون خالقين گۆستردىگي حوسن-توجه بيزيم اوچون بۆيوك فتح و موظريت حساب اولونمايدير.

آهين قالالار، بيخيلماس سىگرلرين هاميسيندان مؤحكم خالقين اورگيدير. اوركلري فتح ائدن قومنين موقابيلينده هنج بير قالا موقاويت انده بيلمز. فيرقه ميز خالقين اورگيني فتح ائتميشدير.

بونو مجلسي مىلى اينتخاباتيميز ايثبات انئدى. اونو يعني او جلب انديلميش اورگي ساخلاماق اونون ايسته ديكلريني وئرمك زمانى گليب چاتميشدير.

بو جهندن فيرقه ميزين يولو موشكول و وظيفه سي آغيردير. عشقي قازانماق آسان، اونو ساخلاماق موشكولدور. بيز ايمدي خالقين عشقيني قازانميش، اونو ساخلاماق اوچون داها بۆيوك زحمتله تحمل ائتمه لي ييك.

مير جعفر بيشه ورى

("آذربايجان" شماره 69، آذر 12، دنكابر 3)

بیرینجی دفعه اولاراق آذربایجان خانیملاری اینتخاباتدا ایشتیراک ائتدیلر

ظولم، اسارت، ايستيداد و زورون پنجه سی آلتیندا قارا چاديرلاردا، بوتون ايجتيماعي حوقوقلاردان محروم اولان آنا و باجیلاريميز، هر بير زحمته قاتلاشا- قاتلاشا قوينوندا گنجه گوندوز بيزلری بسله ييب بؤيودن آنالاريميز بيزيم كيشيلريميزدن داها آرتيق درجه نه ده علمدن، معاريفدن محروم اولموشلار. ايرتيجاع بيزيم غيرتلی ناموسلو آنا باجیلاريميزين اوزونه علم، مدنيت قاپيلاريني باغلاميش، اولاری بوتون بشری حوقوقلاردان محروم ئديب زواللی بيچاره حالينا سالميشلار.

آرودالارین کیشیلر ایله برابر حوقوقا مالیک اولماسی و اینتیخاباتا ایشتیراکی تازا بیر مساله دئییلدیر.

بلکه بوتون دونیا دموکراسی مملکتلرینده خانیملار اؤز حقلرینه مالیک اولموشلاری یعنی دؤولتی ایشلرده دخالتلری وار. بو گون بیز قادینلارین جبههلرده سیلاح گؤتوره رک ووروشمالارینی گؤردوک. گویلرده اوچان طیاره، ماشین ایداره ائدن قادین دا واردیر، لاکین بیزیم مملکتده قادینلاریمیزی بیچاره و بدباخت ائتمیشلر.

بو گون آذربایجان قادینلاری بوتون ایران قادینلاری اوچون سعادت قاپیلارین آچماقدا آذربایجانین مرد، قهرامان آزادیخواهلاری کیمی بو یولدا اولینجی قدملرینی گؤتوردولر. بلی مومکوندور بوضی ایرتیجای قیسا فیکیر آدمالارا قادینلاریمیزین رای وئرمهسی تعجب گلکین. لاکین هئچ تصحوب اندیلهسی شئی بوخوردور.

قادینلارین دونیا آزادلیغیندا بویوک اهمیتی و شیرکتی اولموشدور.

یوناندا قادینلار ایرتیجای قوولرله ووروشموش، داش ایله، اسلحه ایله دوشمنی ازمیشدیر. قادینلار جامیعهنین اوزونو ایشیقاندیریرش بو گون آذربایجان خالق اؤز تاریخینه بیر شئی علاوه ائتدی. او دا آنا- باجیلاریمیزین میلی مجلس وکیلرینه رای وئرمهسیدیر.

بو دا آذربایجان دموکرات فیرقهسینین بیزیم آنا و باجیلاریمیزا اولان توجهی دیر.

قوی دونیا میلنتری انشیدسین و گؤرسون کی، آذربایجانین قادینلاری اورکلری شاد و سئوینج ایله دسته- دسته اؤز رایلرینی مجلس میلی وکیلرینه وئردیلر. آنا باجیلاریمیز بونولا کیفایتلنمهیه جکلر. اولار حتا مجلسه بئله گلجکده اؤزلریندن وکیلر اینتیخاب ائدهجکلر. قوی آنالاریمیزین طالعی گولسون بو بوتون ایران خانیملارینا بیر مؤژده دیر.

بونولا دا انا و باجیلاریمیز تاریخین صحیفه لرینه قیزیل خط ایله اؤز دوغرو و حقیقی حوقوقلاریندان دیفاع ائتمک اوچون آدلارینی ثبت ائتدیلر.

تاریخ همیشه آذربایجانین قادینلارینین قهرامانلیغینی و آزادیخواهلیقلارینی قنید ائدیپ گلجک نسیللریمز اولارین بو ایشلرینی یاد ائدهجکلر.

خالق شاعیری اقای بیریبیا روزنامه میزده چاپ ائتدیلیمیش شعرینده دئیر کی:

گونش سحر دوغاجاق «قطب» دان سعادتله

بو غملى منظرمدن قور تولوب شرافتله

همیشه عؤمر ائله سن جاهاندا آسوده

او شانلی دؤوره فقط حؤکمران اولار توده

سئویمی شاعیرین سؤزلری آذربایجان دموکرات فیرقهسینین بوتون خالقیمیزین معصوم آنا و باجیلاریمیزین اوزونه ساچدیغی گونش دیر کی، خالقیمیز بو غمدن و فلاکتدن خیلاص اولوب و اؤز میلی موختاریتینی یارادیب، همیشه سعادتله یاشایاجاق دیر.

یاشاسین آذربایجانین شرافتلی و ناموسلو آزادیخواه آنا، باجی و قیزلاری.

م. طاهر

«آذربایجان» سوماره 69، آذرین 12 سی، دنکابر 3